

Hallituksen esitys Eduskunnalle peruskoulun, peruskoulua korvaavan koulun sekä lukion ja iltalukion eräitä viran- ja toimenhaltijoita koskevan lainsäädännön uudistamiseksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Valtion virkamieslainsäädännön uudistamista koskevat lait tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988. Tämä hallituksen esitys liittyy valtion virkamieslainsäädännön uudistamiseen siten, että peruskoulun ja yksityisen peruskoulua korvaavan koulun opettajien asemaa muutetaan valtion virkamiesten aseman muutosta vastaavasti. Samassa yhteydessä ehdotetaan yhtenäistettäväksi lukion, lukion iltalinjan ja iltalukion viran- ja toimenhaltijoiden oikeudellinen asema ehdotettua peruskoulun viranhaltijain asemaa vastaa-

vaksi. Mainittujen ryhmien oikeudellinen asema on nykyisin pääosin sama kuin peruskoulun viranhaltijoilla lakkautuspalkkaoikeutta lukuunottamatta. Lisäksi hallituksen esitykseen sisältyy eräitä pienehköjä korjauksia lainsäädäntöön sekä kouluhallituksen istuntoa koskeva muutos.

Esitykseen sisältyvät lait on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana kuin uusi virkamieslainsäädäntö eli 1 päivänä tammikuuta 1988.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Peruskoulun opettajien oikeudellinen asema vastaa valtion vakinaisten virkamiesten oikeudellista asemaa. Peruskoulun viranhaltijoilla on oikeus lakkautuspalkkaan viran lakatessa, ja heidät voidaan lakkautuspalkalle asettamisen sijasta tai jälkeen siirtää muuhun virkaan. Peruskoulun viranhaltijoiden oikeudellinen asema perustuu peruskoululakiin (476/83). Lukion, lukion iltalinjan ja iltalukion opettajien oikeudellinen asema uudistettiin lukiolailla (477/83) ja iltalukiolailla (478/83). Lait tulivat voimaan 1 päivänä elokuuta 1985. Näiden uudistusten jälkeen lukion, lukion iltalinjan ja iltalukion opettajien oikeudellinen asema vastaa peruskoulun viranhaltijoiden oikeudellista asemaa lukuunottamatta oikeutta lakkautuspalkkaan, eläkeikää ja velvollisuutta osallistua kouluruokailuun.

Hallituksen esitykseen liittyvät keskeiset uudistukset ovat virkasuhteen päättämistä koskevien säännösten saattaminen vastaamaan uutta valtion virkamieslainsäädäntöä, viranhaltijoiden siirtosäännösten kehittäminen ja laajentaminen sekä näihin liittyen toimeentulon turvaaminen. Hallituksen esitys liittyy näiltä osin valtion virkamieslainsäädännön uudistamiseen. Samalla esitys yhtenäistää opettajien ja kunnan muiden viranhaltijoiden asemaa. Ehdotetut säännökset koskevat eräin poikkeuksin myös peruskoulua korvaavan koulun sekä yksityisen lukion, lukion iltalinjan ja iltalukion toimenhaltijoita.

Uudessa valtion virkamieslainsäädännössä yhdenmukaistetaan lukuisten eri virkamiesryhmien irtisanomisperusteet. Vastaavasti tässä hallituksen esityksessä tarkistetaan peruskoulun viranhaltijoiden virkasuhteen päättämistä koskevia säännöksiä. Tarkoitus on, että peruskoulun viranhaltijain oikeusasema turvataan. Pääosin samanlaiset kuin

tähän esitykseen otetut irtisanomisperusteet on sisällytetty kunnallisen sopimusvaltuuskunnan toimiston johtokunnan 6 päivänä tammikuuta 1981 hyväksymään virkasääntömalliin, joten uudistuksen jälkeen opettajien oikeusasema vastaa tältä osin kuntien muiden viranhaltijoiden oikeusasemaa. Tuntiopettajan ja viran väliaikaisen hoitajan irtisanomisperusteet vastaavat asiallisesti voimassa olevaa oikeutta.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan peruskoulun viranhaltija, jonka virka lakkautetaan ja jota ei voida siirtää toiseen virkaan, asetetaan lakkautuspalkalle. Lakkautuspalkka määräytyy samalla tavoin kuin valtion virkamiehillä. Säännöstö on omaksuttu aikanaan peruskoululainsäädäntöön valtion virkamieslainsäädännöstä.

Lakkautuspalkkasäännökset ehdotetaan poistettaviksi myös peruskoululainsäädännöstä, kuten valtion virkamiehiltäkin. Lakkautuspalkan suorittamisen asemesta pyritään nykyistä tehokkaammin huolehtimaan uuden työpaikan hankkimisesta lakkautetun viran haltijalle. Lakkautetun viran haltijalle voidaan uudelleensijoittamista varten järjestää täydennyskoulutusta, jonka aikana hänelle suoritetaan koulutustukena toistuvaa korvausta.

Viranhaltijalle ja tuntiopettajalle, joita ei voitaisi sijoittaa uuteen työhön, suoritettaisiin erorahaa ja toistuvaa korvausta samojen perusteiden mukaan kuin valtion virkamiehille. Valtiovarainministeriö voisi lisäksi erityisestä syystä myöntää toistuvan korvauksen peruskoulun lakkautetun viran haltijalle, vaikka tämä ei täyttäisi säädettyjä yleisiä edellytyksiä.

Lukion, sen iltalinjan ja iltalukion rehtorit ja opettajat ovat peruskoulun opettajien virkasuhteen kaltaisessa virkasuhteessa kuntaan. Vakinaisella viranhaltijalla on samanlainen virassapysymisoikeus kuin peruskoulun viranhaltijalla. Lukion viranhaltijoita koskeviin säännöksiin tulee tehdä muutokset, jotka välittömästi johtuvat valtion virkamieslainsäädännön uudistamisesta. Ehdotetut säännökset ovat yhtäläiset vastaavien peruskoulun viranhaltijoita koskevien säännösten kanssa.

Valtion virkamieslain (755/86) mukaan perustetaan virastoihin ja laitoksiin virkamieslautakuntia käsittelemään irtisanomis- ja kurinpitoasioita. Näissä ovat edustettuina asianomaiset virkamiesyhdistykset ja viranomaiset. Koulutoimen osalta on tarkoituksenmukaisempaa lisätä kouluhallituksen istuntoon opettajajärjestöjä ja kuntia edustavat jäsenet käsiteltäessä irtisanomista ja kurinpitoa koskevia muutoksenhakuasioita.

Opettajien siirtämistä koskevien asioiden käsitelyä varten ehdotetaan valtioneuvoston päätöksellä perustettavaksi neuvottelukunta. Neuvottelukunnassa olisi 12 jäsentä, joista kuusi määrättäisiin viranhaltijayhdistysten edustavimpien keskusjärjestöjen ehdotuksesta. Kuuden jäsenen tulisi edustaa opetusviranomaisia sekä asianomaisia työnantajatahoja, kuten kuntien keskusjärjestöjä. Neuvottelukunnan tehtävänä olisi tehdä esityksiä ja antaa lausuntoja opettajanvirkojen lakkauttamista ja opettajien toiseen virkaan siirtämistä koskevissa asioissa. Opettajien sijoittamisesta huolehtivat viranomaiset, kouluhallitus, ammatikasvatushallitus ja valtiokonttori olisivat velvollisia määrääjain tai vaadittaessa antamaan neuvottelukunnalle selvityksiä sijoittamistoiminnasta.

2. Asian valmistelu

Valtioneuvosto asetti 3 päivänä helmikuuta 1972 komitean, jonka tehtävänä oli selvittää valtion sekä kansa- ja peruskoululaitoksen palveluksessa olevien henkilöiden oikeudellista asemaa sekä tehdä ehdotuksensa sitä koskevan lainsäädännön tarkistamisesta ja yksinkertaistamisesta kiinnittäen tällöin huomiota myös neuvottelu- ja sopimusjärjestelmien tarkoituksenmukaisuuteen. Komitea, joka otti nimekseen julkishenkilöstön oikeusasemakomitea, jätti työnsä ensimmäisenä osana 15 päivänä kesäkuuta 1979 valtioneuvostolle I osamietintönsä (komiteanmietintö 1979:26), joka sisältää ehdotuksen valtion virkamieslainsäädännön ja virkarikossäännösten uudistamiseksi. Komitea selvitti tämän jälkeen työnsä toisena osana peruskoululaitoksen palveluksessa olevien henkilöiden oikeudellista asemaa. Komitea jätti 4 päivänä toukokuuta 1981 valtioneuvostolle II osamietintönsä (komiteanmietintö 1981:22), joka sisältää muun muassa selvityksen kansa- ja peruskoulun palveluksessa olevien henkilöiden oikeudellisen aseman kehityksestä sekä ehdotukset peruskoulun viranhaltijoita koskevien säännösten uudistamiseksi I osamietinnössä esitettyjen periaatteiden mukaisesti. Mietinnön pohjalta opetusministeriön 23 päivänä maaliskuuta 1983 asettama työryhmä laati ehdotukset niiksi lainmuutoksiksi, jotka on tarpeen tehdä peruskoulun, peruskoulua korvaavan koulun sekä lukion, lukion iltalinjan ja iltalukion eräitä viranhaltijoita koskeviin lakeihin. Työryhmä jätti muistionsa (opetusministeriön työryhmien muis-

tioita 1983:52) opetusministeriölle 12 päivänä joulukuuta 1983.

Työryhmän ehdotuksia on tarkistettu opetusministeriön kouluosastolla virkamiestyönä ja ehdotusten pohjalta käyty kunnan viranhaltijain neuvotteluoikeudesta annetun lain (389/44) mukaiset neuvottelut asianomaisen opettajia edustavan virkamiesjärjestön kanssa.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksen taloudelliset vaikutukset johtuvat lakkautettujen virkojen haltijoiden koulutuksesta sekä erorahoista ja toistuvista korvauksista. Samalla aiheutuu säästöä lakkautuspalkkasäännösten poistamisesta, mutta tämä tapahtuu käytännössä vasta vähitellen, koska jo vahvistetut ja siirtymäkauden aikana vahvistettavat lakkautuspalkat on edelleen suoritettava. Koulutuksesta, erorahoista ja toistuvista korvauksista aiheutuvien

menojen määrä riippuu siitä, kuinka useissa tapauksissa lakkautetun viran haltija voidaan si joittaa ilman lisätoimenpiteitä välittömästi uuteen virkaan tai työhön.

Kustannuksia aiheutuu myös neuvottelukunnasta, joka on tarkoitus perustaa tekemään esityksiä ja antamaan lausuntoja opettajanvirkojen lakkauttamista ja opettajien toiseen virkaan siirtämistä koskevissa asioissa.

4. Esityksen riippuvuus valtion virkamieslainsäädännön uudistamisesta

Esityksellä on runsaasti yhtymäkohtia valtion virkamieslainsäädännön uudistamiseen. Tästä syystä viitataan soveltuvin osin valtion virkamieslainsäädännön uudistamista koskevan hallituksen esityksen yleisperusteluihin ja osittain yksityiskohtaisiin perusteluihin.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakien perustelut

1.1. Laki peruskoululain muuttamisesta

56 §. Pykäläehdotuksen mukaan vakinainen opettaja, jonka virka lakkautetaan, on siirrettävä samassa kunnassa avoinna olevaan hänelle soveltuvaan toiseen peruskoulun opettajan virkaan. Tämä vastaa asiallisesti nykyistä lainsäädäntöä. Muutoksena voimassa olevaan lakiin ehdotetaan, että opettaja voitaisiin siirtää peruskoulun viran lisäksi hänen suostumuksellaan kunnan, kuntainliiton tai valtion muun oppilaitoksen virkaan taikka kunnan, kuntainliiton tai valtion muuhun hänelle soveltuvaan virkaan. Tämä laajennus lisää mahdollisuuksia peruskoulun opettajien palvelussuhteen jatkuvuuden turvaamiseen siinä tapauksessa, että peruskoulun virkoja joudutaan lakkauttamaan. Edellytyksenä pykälässä mainittujen siirtojen suorittamiselle on kuitenkin yleensä, että opettaja täyttää sen viran kelpoisuusehdot, johon hänet aiotaan siirtää.

Yleisperusteluihin viitaten lakkautuspalkkasäännökset ehdotetaan poistettaviksi. Lakkautuspalkan sijaan tulevista erorahasta ja toistuvasta

korvauksesta ehdotetaan säädettäväksi jäljempänä 62 g §:ssä.

Pykälän 5 momentin perusteella siirtosäännökset koskevat myös rehtoreita ja oppilaskodinhoitajia.

56 a §. Peruskoulun vakinainen viranhaltija voidaan siirtää sairaudesta tai vammasta johtuvan työkyvyn alenemisen vuoksi toiseen peruskoulun virkaan, jota voidaan pitää hänelle sopivana. Eräissä tapauksissa viranhaltijan siirtämisellä toisiin hänelle paremmin soveltuviin tehtäviin voidaan ehkäistä työkyvyn alenemista tai edistää jo alentuneen työkyvyn palautumista. Siirtäminen edellyttää eräissä tapauksissa kuntouttamista ja usein myös uudelleen koulutusta. Viran sopivuutta harkittaessa on otettava huomioon viranhaltijan ikä, koulutus, ammattitaito ja muut asiaan vaikuttavat seikat.

Jollei viranhaltijaa ole voitu siirtää hänelle sopivaan peruskoulun virkaan, on tarkoituksenmukaista ja kohtuullista, että hänet suostumuksellaan voidaan siirtää muuhun hänelle soveltuvaan virkaan. Soveltuvalla viralla tarkoitetaan virkaa, johon viran toimiala huomioon ottaen viranhaltija voidaan siirtää.

56 b §. Jotta peruskoulun vakinaiselle viranhaltijalle voidaan muissakin kuin edellisissä pykälissä säädetyissä tapauksissa järjestää tarvittaessa toinen peruskoulun virka, ehdotetaan, että viranhaltija voitaisiin suostumuksellaan tietyin edellytyksin siirtää toiseen virkaan. Säännös vastaa valtion virkamieslakiin sisältyviä virkamiehen siirtämistä koskevia säännöksiä.

58 a §. Siirrettäessä vakinainen viranhaltija toiseen virkaan on hänelle varattava tilaisuus asetetussa kohtuullisessa määräajassa esittää asiaa oma mielipiteensä. Tässä yhteydessä on hänelle mahdollisuuksien mukaan tarjottava useampiakin virkoja, jotta hän voi esittää näkökantansa.

Opettajan siirtää toisen kunnan, kuntainliiton tai valtion oppilaitoksen virkaan se keskusvirasto, jonka alainen oppilaitos on. Siten kouluhallitus siirtää opettajan alaisensa oppilaitoksen virkaan ja ammattikasvatushallitus sen alaisen oppilaitoksen virkaan. Kunnan tai kuntainliiton muuhun virkaan siirtää yleensä kunnanhallitus tai liittohallitus ja valtion virkaan nimittävä viranomaisen.

Jos siirtopäätös tehdään 56 a §:n 1 momentin nojalla, päätös on siirretyn vaatimuksesta alistettava lääninhallituksen vahvistettavaksi. Menettely noudattaa samaa periaatetta kuin opettajan nimittämisen yhteydessä noudatetaan.

58 b §. Viran vakinaisena haltijana olleeseen, joka on irtisanottu viran lakkauttamisen johdosta sen vuoksi, ettei häntä ole voitu välittömästi siirtää toiseen virkaan, ei enää voida soveltaa siirtämissäännöksiä. Jotta tällainen henkilö voitaisiin nimittää suoraan uuteen virkaan, ehdotetaan lakiin otettavaksi tätä koskeva säännös.

Pykälän toisen momentin mukaan peruskoulun virkaan voidaan nimittää sitä haettavaksi julistamatta työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä saava peruskoulun vakinaisena viranhaltijana ollut henkilö, jos hänet ennen eläkeiän saavuttamista todetaan ansiotyöhön kykeneväksi. Sen jälkeen kun työkyvyttömyyseläke tai työttömyyseläke on muuttunut vanhuuseläkkeeksi, ei eläkkeen saajaa voida enää lainkohdan mukaan nimittää peruskoulun virkaan.

58 c §. Pykäläehdotuksen mukaan kouluhallitus ja ammattikasvatushallitus voisivat määrätä tietyt niiden alaisten oppilaitosten virat käyttökieltoon, kunnes on selvitetty, voidaanko 58 b §:ssä tarkoitettu henkilö siirtää johonkin niistä. Valtion virkamieslain 35 §:ssä on vastaava oikeus annettu valtiokonttorille tiettyjen valtion virkojen osalta. Voimassa olevassa peruskoululainsäädännössä on täyttökiellosta säädetty asetuksella.

58 d §. Mahdollisen jatko- ja täydennyskoulutuksen ja tarvittaessa annettavan uudelleen koulutuksen järjestämisestä huolehtivat ne viranomaiset, joiden tehtävänä on peruskoulun viranhaltijoiden uudelleen sijoittaminen, eli ensisijassa kouluhallitus.

Viranhaltijan toimeentulo ehdotetaan jäljempänä 62 g §:ssä järjestettäväksi koulutusaikana siten, että hänelle suoritetaan koulutuksen ajalta koulutustukena toistuvaa korvausta.

58 e §. Uutena säännöksenä ehdotetaan peruskoululakiin otettavaksi säännös viranhaltijoiden tasapuolisesta kohtelusta. Ehdotus vastaa valtion virkamieslain 17 §:ää.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annettu laki (609/86) tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1987. Laki kieltää muun muassa sukupuolen perusteella tapahtuvan syrjinnän työelämässä. Syrjintänä pidetään naisten ja miesten asettamista sukupuolen perusteella eri asemaan. Syrjintänä on lain 8 §:n mukaan pidettävä myös muun muassa työnantajan menettelyä, jos työnantaja työhön ottaessaan taikka tehtävään tai koulutukseen valitessaan syrjäyttää henkilön, joka on ansiotuneempi kuin valituksi tullut toista sukupuolta oleva henkilö, jollei työnantaja voi osoittaa, että hänen menettelynsä on työn tai tehtävän laadusta johtuva painava syy taikka hänen menettelynsä on johtunut muusta, hyväksyttävästä seikasta kuin sukupuolesta. Vastaava periaate ulottuu myös palvelussuhteen lakkauttamiseen. Eduskunnan toinen lakivaliokunta on mietinnössään (1986 vp. II LaVM n:o 4) tasa-arvolaista esittänyt, että kun tasa-arvolain säätämisen yhteydessä poistetaan työsopimuslain (320/70) 17 §:n 3 momentista sukupuolta koskeva maininta, tulisi valtion virkamieslainsäädäntö saattaa vastaavan sisältöiseksi sitä seuraavan kerran muutettaessa. Tästä hallituksen esityksestä jätetään maininta eri sukupuolta olevien viranhaltijoiden ja tuntiopettajien tasapuolisesta kohtelusta pois ja viitataan tältä osin naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annettuun lakiin.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi valtion virkamieslain 13 §:n 3 momenttia vastaava säännös viranhakijoiden ja tuntiopettajaksi hakevien tasapuolisesta kohtelusta.

60 a §. Pykäläehdotuksen mukaan suoritetaan vakinaiselle viranhaltijalle, joka on tämän lain nojalla siirretty alempipalkkaiseen päätoimiseen kunnan, kuntainliiton tai valtion virkaan, peruspalkkojen, palvelulisien, ikälisien ja pykälässä tarkoitettujen määrävuosikorotusten sekä henki-

lökohtaisten palkanlisien erotus henkilökohtaisena lisäpalkkiona.

62 §. Mahdollisuudella osittaisen virkavapauden myöntämiseen pyritään antamaan viranhaltijalle hänen elämäntilanteeseensa soveltuva mahdollisuus järjestää työaikaansa. Osittainen virkavapaus perustuu hakemukseen ja perusteena voi olla esimerkiksi lastenhoito, sairaus tai muu syy, jonka takia työajan lyhentäminen on perusteltua. Osittaisen virkavapaustajan palkasta ja muista palvelussuhteen ehdoista sovitaan virkaehtosopimuksella.

62 a §. Pykäläehdotuksen mukaan virkasuhde voidaan päättää irtisanomisella. Pykäläehdotuksessa ovat irtisanomista koskevat yleissäännökset sekä perusteet, joilla koululautakunta voi irtisanoa vakinaisen viranhaltijan. Ehdotus vastaa valtion virkamieslain vastaavaa säännöstä.

Viran lakkauttamisen yhteydessä viranhaltija voidaan irtisanoa. Irtisanomisen asemesta hänet tulee ensisijaisesti siirtää muuhun virkaan. Tehokkaan uudelleensijoittamisen kautta pyritään osoittamaan lakkautettujen virkojen haltijoille uudet virat.

Vakinaista viranhaltijaa ei ehdotuksen mukaan saa irtisanoa sairaudesta, viasta tai vammasta johtuvan työkyvyn heikentymisen vuoksi, ellei heikentyminen ole olennaista ja pysyvää ja viranhaltijalla ole sen perusteella oikeutta työkyvyttömyyseläkkeeseen. Jos työkyvyttömyyseläkettä ei tässä tapauksessa hakemuksen perusteella myönnetä toistaiseksi, irtisanomiselle ei ole lainkohdassa säädettyä perustetta ja mahdollisesti jo suoritettu irtisanominen on muutoksenhaun johdosta kumottava. Valtiokonttorilta voidaan pyytää ennakkolausuntoa työkyvyttömyyseläkkeen saamisesta.

Suomen kansalaisen oikeudesta olla maan palveluksessa uskontunnustukseensa katsomatta annetun lain (173/21) mukaan evankelis-luterilaisen uskonnon opettajan tulee olla evankelis-luterilaisen kirkon tai erillään olevan evankelis-luterilaisen yhdyskunnan jäsen. Tämän pykälän säännökset, joiden mukaan irtisanomisen perusteena eivät voi olla viranhaltijan uskonnolliset mielipiteet, eivät tarkoita poikkeusta mainittuun uskonnon opettajan erityiseen kelpoisuuteen opettaa uskontoa.

62 b §. Tuntiopettajan irtisanomisperuste poikkeaa vakinaisen viranhaltijan irtisanomisperusteesta. Tuntiopettaja voidaan pykälän mukaan irtisanoa, kun siihen on syytä. Ehdotus vastaa nykyistä lainsäädäntöä (peruskoululain 67 §:n 1 mom.).

Tuntiopettajan irtisanominen ei saa perustua epäasiallisiin syihin.

62 c §. Avoimen viran hoitaja ja viransijainen voidaan ehdotuksen mukaan irtisanoa sen estämättä, mitä irtisanomisen perusteista on säädetty, kun siihen on syytä. Säännös vastaa asiallisesti voimassa olevaa oikeutta, jonka mukaan viran väliaikaisen hoitajan määräys voidaan peruuttaa samassa järjestyksessä kuin se hänelle annetaan (peruskoululain 67 § 2 mom.). Irtisanominen ei saa perustua epäasiallisiin syihin. Irtisanominen ei ole tarpeen, kun henkilö on otettu hoitamaan virkaa määräajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, tuon ajan päättyessä.

62 d §. Irtisanomismenettelyä koskevat säännökset vastaavat valtion virkamieslain 49 §:ää. Ennen irtisanomista on viranhaltijalle tai tuntiopettajalle varattava tilaisuus selityksen antamiseen kohtuullisessa määräajassa. Velvollisuus kuulemiseen on ehdoton. Henkilölle on kaikissa tapauksissa mahdollisimman varhain ennakolta ilmoitettava odotettavissa olevasta virkasuhteen päättymisestä ja sen syystä sekä annettava tilaisuus selityksensä antamiseen.

62 e §. Pykälän säännös luottamusmiiehen kuulemisesta ennen kuin viranhaltijan toiseen virkaan siirtämisestä tai viranhaltijan ja tuntiopettajan irtisanomisesta tehdään päätös, on samansisältöinen kuin valtion virkamieslain vastaava säännös (97 §). Kuulemisesta säädetään tarkemmin asetuksella.

62 f §. Lain 69 §:stä on ehdotettu poistettavaksi säännös, jonka mukaan viranhaltija tai tuntiopettaja on vapautettava virasta tai tehtävästä, jos hän on menettänyt pysyvästi työkykynsä. Ehdotettujen säännösten mukaan virkasuhde voi tässä tapauksessa päättyä koululautakunnan tai asianomaisen viranhaltijan tai tuntiopettajan suositellulla irtisanomisella.

Kansakoululain (247/57) 71 §:ää muutettiin vuonna 1984 annetulla lailla (507/84) siten, että kouluhallitus voi kunnan hakemuksesta asianomaisen viranhaltijan suostumuksella myöntää viranhaltijalle luvan jatkaa virantoimitusta enintään kolmen vuoden määräajan kerrallaan, jos ne esteet, jotka edellyttäisivät hänen vapauttamistaan virantoimituksesta ovat poistettavissa. Tässä tarkoituksessa voidaan palkata avustava henkilö, käyttää työolosuhteiden järjestelyjä, apuvälineitä ja muita vastaavia tukitoimia. Vastaava muutos tehtiin uuden peruskoululain 69 §:ään 12 päivänä heinäkuuta 1985 annetulla lailla (614/85). Järjestely laajennettiin samalla koskemaan myös tuntiopettajia. Järjestely ehdotetaan säilytettäväk-

si myös tämän muutoksen yhteydessä. Säännös ehdotetaan kuitenkin siirrettäväksi omaksi pykäläksi ja sen sanamuotoa tarkistettavaksi nyt tehtäväksi ehdotettuja muutoksia vastaavaksi.

62 g §. Erorahan myöntämisen yleisenä edellytyksenä on, että viranhaltijan pitkäaikainen palvelus rehtorina, opettajana tai oppilaskodinhoitajana on päättynyt sen johdosta, että hänet on irtisanottu viran lakkauttamisen vuoksi. Myös tuntiopettajalla on vastaava oikeus erorahaan. Lisäksi edellytetään, että viranhaltijan tai tuntiopettajan työhön sijoittuminen on iän tai muun syyn vuoksi vaikeaa.

Asetuksella on tarkoitus säätää, mikä palvelus otetaan huomioon erorahaa ja toistuvaa korvausta myönnettäessä. Tarpeen on ottaa huomioon muun muassa palvelus peruskoulun, kansakoulun ja oppikoulun rehtorina, opettajana ja asuntolanhoitajana.

Erorahan ja toistuvan korvauksen myöntämisen edellytyksenä on kaikissa tapauksissa, että palvelus on päättynyt. Eroraha ja toistuva korvaus voidaan yleensä myöntää samoin edellytyksin ja saman suuruisena kuin valtion virkamiehille. Toistuva korvaus vahvistetaan viranhaltijan palvelusajan ja hänen virastaan saaman palkkauksen perusteella. Toistuva korvaus on vähintään viranhaltijan toimeentulon turvaavan korvauksen suuruinen ja enintään 2/3 viranhaltijan viimeisen virassaolokuukauden palkkauksesta. Jos viranhaltijalla on 30 vuotta palvelusaikaa, toistuva korvaus on 2/3 viimeisestä palkkauksesta. Myönnettyjä korvauksia tarkistetaan sopimuskausittain palkkausten tarkistuksia vastaavasti.

Valtiovarainministeriö voi erityisestä syystä myöntää toistuvan korvauksen, vaikka sen myöntämiselle ei ole asetuksella säädettyjä edellytyksiä kuten esimerkiksi säädettyä ikää ja palvelusvuosia. Tämä tulee kysymykseen erityisesti silloin, kun asianomaista ei ole tarkoituksenmukaista osoittaa koulutukseen 58 d §:n mukaan.

Koulutukseen osoitetulle peruskoulun viran vakinaisena haltijana olleelle henkilölle suoritetaan tämän koulutuksen ajalta toistuvaa korvausta. Tässä tapauksessa toistuvan korvauksen suorittaminen ei edellytä muutoin sovellettavia ikä- ja palvelusvuosirajoja eikä myöskään valtiovarainministeriön edellä tarkoitettua päätöstä.

Peruskoulusäännöksiin ei ehdoteta otettavaksi muita erorahaa ja toistuvaa korvausta koskevia yksityiskohtaisia säännöksiä. Erorahan ja toistuvan korvauksen määrään ja erorahaan noudatetaan muutoin, mitä valtion virkamiesten osalta on säädetty.

63 §. Kurinpitosäännökset vastaavat pääosin nykyistä lakia. Kurinpitorangeistukset olisivat kirjallinen varoitus, virantoimituksesta erottaminen enintään kolmeksi kuukaudeksi sekä viraltapano.

64 §. Pykäläehdotuksen 1 momentissa on valtion virkamieslaista johtuva tekninen korjaus.

Kurinpitorangeistuksen määräämisen vanhentumisaika on ehdotuksen mukaan yksi vuosi. Nykyisin vanhentumisaika on neljä kuukautta, mitä on pidettävä liian lyhyenä. Vanhentumisaika lasketaan siitä, kun se seikka, joka olisi voinut aiheuttaa kurinpitomenettelyn, tuli lääninhallituksen tietoon. Jos rikkomuksesta tulee tieto lääninhallitukselle esimerkiksi koululautakunnan tai koulutoimenjohtajan lähettämällä tai muulla kirjeellä, vanhentumisaika lasketaan siitä, kun kirje on lääninhallituksessa kirjattu saapuneeksi. Kurinpitomenettelyyn tulisi ryhtyä välittömästi.

65 §. Kurinpitomenettelyn ja tuomioistuinkäsittelyn suhdetta on ehdotuksessa selvennetty. Pääsääntö on, ettei kurinpitorangeistusta saa määrätä sellaisen syyn johdosta, joka on ollut tuomioistuimen käsiteltävänä. Varoitusta ja virantoimituksesta erottamista ei siten voisi määrätä, jos asia on ollut tuomioistuimen käsiteltävänä. Sitä vastoin edellyttää niiden hallinnollisten päämäärien toteuttaminen, joihin virkasuhteen välittömällä päättämisellä pyritään, että viraltapano voidaan tuomioistuimen päätöksen estämättä tarvittaessa määrätä.

66 §. Säännöksen esitetään lisättäväksi maininta viranhaltijan ja tuntiopettajan kuulemisesta ennen virantoimituksesta pidättämistä. Nimenomainen säännös kuulemisesta on tarpeen, vaikka yleinen kuulemisvelvollisuus on säädetty hallintomenettelylaissa (598/82).

Henkilöä on kuultava aina paitsi, jos virantoimituksesta pidättäminen asian laadun vuoksi on saatettava voimaan välittömästi. Kuulemisesta poikkeaminen voi olla tarpeen esimerkiksi sen vuoksi, että viranhaltija siten voidaan estää jatkamasta rikollista toimintaa tai muista vastaavista painavista syistä.

67 §. Lakiehdotuksen mukaan tuntiopettajan virkasuhde voidaan irtisanoa päättymään irtisanomisan kuluttua 62 b §:n nojalla, milloin asialliset syyt sitä edellyttävät. Viran väliaikaisen hoitajan virkasuhde voidaan samoin irtisanoa, mikäli irtisanomiselle on asialliset perusteet. Tämän vuoksi peruskoululain 67 §:n säännökset tuntiopettajan ja viran väliaikaisen hoitajan vapauttamisesta ja määräyksen peruuttamisesta ehdotetaan kumottaviksi.

69 §. Säännöksen sanamuoto on yhdenmukaistettu valtion virkamieslainsäädännön kanssa. Säännös, jonka mukaan työkykynsä pysyvästi menettänyt viranhaltija tai tuntiopettaja on velvollinen eroamaan säädettyä yleistä eroamisikää aikaisemmin, on poistettu. Tällaisissa tapauksissa koululautakunta ja asianomainen viranhaltija tai tuntiopettaja voi irtisanoa virkasuhteen päättymään 62 a—62 c §:n perusteella. Viranhaltijaa tai tuntiopettajaa avustavan henkilön ottamisesta ehdotetaan säädettyä 62 f §:ssä.

71 §. Pykälän 2 momentin säännös ehdotetaan kumottavaksi, koska lakiehdotuksen 69 §:ään ei enää sisälly säännöksiä viranhaltijan ja tuntiopettajan vapauttamisesta virasta pysyvän työkyvyn menettämisen johdosta. Virkasuhde voi tällöin päättyä irtisanomisella. Asianomaisella henkilöllä on oikeus näissä tapauksissa työkyvyttömyyseläkkeeseen valtion eläkelain (280/66) 9 §:ssä säädettyin edellytyksin.

73 a §. Lakiehdotuksen mukaan peruskoulun vakinainen viranhaltija voidaan suostumuksensa mukaisesti siirtää muun muassa muuhun kunnan virkaan kuin peruskoulun virkaan. Eräissä tapauksissa viranhaltijat voivat siten siirtyä kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (202/64) eli toisen eläkejärjestelmän piiriin. Viranhaltijalla säilyy tällaisessa tapauksessa yleisten säännösten mukaan oikeus peruskoulun palvelukseen perustuvaan valtion eläkelakia soveltaen myönnettävään eläkkeeseen, joka on valtion eläkelain 10 §:n 1 momentin mukainen niin sanottu vapaakirjaeläke. Peruskoulun palvelukseen perustuva eläke voidaan valtion eläkelain 4 §:n 4 momentin mukaan myöntää vasta asianomaisen täytettyä 65 vuotta. Kunnallinen eläke asianomaisella taas on oikeus saada vanhuuseläkkeenä täytettyään 63 vuotta tai saavutettuaan sitä alhaisemman kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännössä mainitun erityisen eläkeiän.

Edellä mainituista syistä ehdotetaan, että muuhun kunnalliseen palvelukseen siirretty peruskoulun viranhaltija saa oikeuden valtion eläkelakia soveltaen myönnettävään vanhuuseläkkeeseen samasta ajankohdasta lukien kuin hänellä on oikeus saada kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön 3 luvun mukainen vanhuuseläke. Lisäksi ehdotetaan, että peruskoulun palvelukseen perustuva vanhuuseläke ja työttömyyseläke myönnetään tällöin valtion eläkelain 10 §:n 2 momenttia soveltaen eli lisäeläketurvan mukaisena.

Säännös koskee kaikkia niitä tapauksia, jolloin peruskoulun palveluksesta muuhun kunnalliseen palvelukseen siirretylle suoritetaan aikanaan lisä-

eläketurvan mukainen eläke kunnan palveluksesta. Asianomaisen ei siten tarvitse eläketapahtuman sattuessa olla enää siinä kunnallisessa virassa, johon hänet peruskoulun virasta siirretään.

78 §. Säännöksestä ehdotetaan kumottavaksi toimenhaltijoita koskevat viittaukset, jotka on siirretty uuteen 78 a §:ään.

78 a §. Ehdotetut viranhaltijan siirtämistä, irtisanomista, koulutusta ja erorahaa koskevat säännökset koskisivat myös peruskoulua korvaavan koulun toimenhaltijoita, joilla ei nykyisin ole lakkautuspalkka-oikeutta. Peruskoulua korvaavan koulun ylläpitäjän mahdollisuudet siirtää toimenhaltija ovat varsin rajoitetut, joten on tarkoituksenmukaista, että jos koulu ei voi siirtää toimenhaltijaa, hänet siirtää kunnanhallitus tai asianomainen keskusvirasto taikka valtiokonttori. Sen sijaan peruskoulun viranhaltijaa ei ehdotettujen säännösten mukaan voida siirtää peruskoulua korvaavaan kouluun.

79 §. Pykälään lisätään viittaus ehdotettuun 78 a §:ään.

91 §. Toiseen virkaan siirron johdosta toiseen kuntaan muuttavan viranhaltijan muuttokustannukset ehdotetaan korvattavaksi valtion varoista. Säännös koskee lakiehdotuksen mukaisia siirtoja siirtämisperusteesta riippumatta.

101 §. Kun peruskoulua korvaavan koulun toimenhaltijan siirtämisestä säädetään 78 a §:ssä, voidaan vastaava säännös kumota tästä pykälästä.

Voimaantulosäännökset. Lakkautetun viranhaltijan asemaa koskevat uudet säännökset ehdotetaan tulemaan voimaan asteittain tietyn ylimenokauden kuluessa. Peruskoulun viranhaltija, jonka virka lakkautetaan viiden vuoden kuluessa lain voimaantulosta lukien, asetetaan lakkautuspalkalle nykyisten säännösten mukaisesti. Tällainen viranhaltija voi kuitenkin valita halutessaan uuden järjestelmän ilmoittamalla asiasta kirjallisesti ennen sitä päivää, josta lukien virka lakkautetaan. Säännökseen sisältyy myös lakkautuspalkkaa koskevia säännöksiä, joita edelleen sovellettaisiin siirtymäkaudella. Lisäksi säädetään irtisanomisajoista, kunnes asiasta sovitaan virkaehtosopimuksella.

Lakkautuspalkkasäännöksiä tulee soveltaa vielä siirtymäkautena. Tässä suhteessa tarpeelliset säännökset on otettu voimaantulosäännökseen.

1.2. Lukiolaki

Lakiehdotus rakentuu peruskoululain muutos ehdotuksen pohjalle. Lukiolain 55 §:ssä säädetään salassapitoa koskevasta velvollisuudesta.

Säännökseen viitataan yksityisen lukion toimenhaltijoita koskevassa 53 §:ssä, mutta ei yksityistä lukiota yleensä koskevassa 52 §:ssä. Tämän johdosta ei salassapitoa koskeva velvollisuus koske yksityisen lukion hallintoelinten jäseniä. Asia ehdotetaan korjattavaksi täydentämällä 52 §:ää ja poistamalla vastaava viittaus 53 §:stä.

1.3. Iltalukiolaki

Lakiehdotuksien mukaan muutetaan kunnan iltalukioita koskevaa 18 §:ää ja yksityisiä iltalukioita koskevaa 21 §:ää siten, että niissä olevat viittaukset vastaavat lukiolakiin ehdotettuja muutoksia. Samalla muutetut säännökset tulevat sovellettaviksi 19 §:n nojalla kunnan ja yksityisen lukion iltalinjalla.

1.4. Laki kouluhallituksesta ja sen alaisesta piirihallinnosta annetun lain muuttamisesta

5 a §. Valtion virkamieslain mukaan virkamiehen irtisanomista, siirtämistä ja kurinpitoa käsitellään virastokohtaisissa virkamieslautakunnissa. Virkamieslautakunnat käsittelevät muun ohella oikaisuvaatimuksia. Koululaitoksessa voidaan toteuttaa vastaavan tyyppisiä järjestelyjä irtisanomista, siirtämistä ja kurinpitoa koskevan muutoksenhaun yhteydessä. Työntekijöiden ja työnantajien edustuksen toteuttamiseksi ehdotetaan kouluhallituksen istuntoa täydennettäväksi siten, että edellä esitettyjä seikkoja koskevia muutok-

senhakuja käsiteltäessä istuntoon osallistuvat myös työnantaja eli kuntia sekä peruskoulun, lukion, sen iltalinjan ja iltalukion viranhaltijoita edustavat jäsenet. Kuntien edustus on tarkoituksenmukaisimmin järjestettävissä kuntien keskusjärjestöjen avulla.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Peruskoulun, lukion, lukion iltalinjan ja iltalukion viranhaltijoiden oikeusasemaa koskevien lakien uudistaminen vaikuttaa myös asiaa koskeviin asetuksiin, peruskouluasetukseen (718/84), lukioasetukseen (719/84), peruskoulua korvaavasta koulusta ja yksityisestä lukiosta annettuun asetukseen (720/84), iltalukioasetukseen (721/84) sekä kouluhallituksesta annettuun asetukseen (293/69).

Opettajien sijoittamista koskevia asioita käsittelevästä neuvottelukunnasta on tarkoitus määrätä valtioneuvoston päätöksellä.

3. Voimaantulo

Voimaantulo on tarkoituksenmukaista ajoittaa samaan ajankohtaan kuin valtion virkamieslain säädännön voimaantulo, eli 1 päivään tammi-kuuta 1988.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

peruskoululain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun peruskoululain (476/83) 67 §, 71 §:n 2 momentti, 78 §:n 3 momentti ja 101 §:n 4 momentti,

näistä 78 §:n 3 momentti sellaisena kuin se on 12 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (614/85),

muutetaan 56 §:n 1—4 momentti, 62 §:n 1 momentti, 63—65, 69, 79 ja 91 § sekä 101 §:n 5 momentti,

näistä 69 ja 79 § sellaisina kuin ne ovat osittain muutettuina mainitulla 12 päivänä heinäkuuta 1985 annetulla lailla, sekä

lisätään lakiin uusi 56 a, 56 b, 58 a—58 e, 60 a ja 62 a—62 g §, 66 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, sekä lakiin uusi 73 a ja 78 a § seuraavasti:

56 §

Vakinainen opettaja, jonka virka lakkautetaan, on siirrettävä samassa kunnassa avoinna olevaan hänelle soveltuvaan toiseen peruskoulun opettajanvirkaan. Jollei opettajanvirkaa ole avoinna samassa kunnassa, hänet voidaan siirtää vastaavaan virkaan muualle. Asianomaisen opettajan suostumuksella ja sen mukaan kuin asetuksella säädetään, hänet voidaan siirtää myös toisen kunnan peruskoulun opettajanvirkaan, vaikka omassa kunnassa on hänelle soveltuva opettajanvirka avoinna.

Jos vakinaista opettajaa ei ole voitu siirtää toiseen saman tai muun kunnan peruskoulun opettajanvirkaan, hänet voidaan suostumuksellaan siirtää kunnan, kuntainliiton tai valtion muun oppilaitoksen taikka kunnan, kuntainliiton tai valtion muuhun hänelle soveltuvaan virkaan.

Jos vakinaista opettajaa ei ole voitu siirtää hänelle soveltuvaan opettajanvirkaan, kouluhallitus voi määrätä hänet hänen suostumuksellaan

viran väliaikaisena hoitajana hoitamaan peruskoulun virkaa, vaikkei hän täytä virkaan vaadittuja kelpoisuusehtoja.

Jos opettajanvirka piiriin tai kuntajaon muuttamisen tai koulujen yhdistämisen vuoksi muutetaan toisen koulun tai kunnan viraksi, siirretään vakinainen opettaja muutettuun virkaan.

56 a §

Vakinainen viranhaltija voidaan siirtää toiseen peruskoulun virkaan, jota voidaan pitää hänelle sopivana:

1) jos hän ei sairauden, vian tai vamman vuoksi enää kykene asianmukaisesti suorittamaan virkatehtäviään; tai

2) jos siirtämisellä voidaan ehkäistä hänen työkykynsä alenemista tai edistää hänen jo alentuneen työkykynsä palautumista.

Jos vakinaista viranhaltijaa ei ole voitu 1 momentin nojalla siirtää toiseen peruskoulun virkaan, hänet voidaan suostumuksellaan siirtää kunnan, kuntainliiton tai valtion muun oppilaitoksen taikka kunnan, kuntainliiton tai valtion muuhun hänelle soveltuvaan virkaan.

56 b §

Vakinainen viranhaltija voidaan siirtää toiseen peruskoulun virkaan myös muusta kuin 56 ja 56 a §:ssä mainitusta, viranhoidollisiin näkökohtiin perustuvasta hyväksyttävästä syystä, jos hän on antanut siirtämiseen suostumuksensa.

58 a §

Kun vakinainen viranhaltija 56, 56 a tai 56 b §:n nojalla siirretään toiseen virkaan, saadaan virka täyttää haettavaksi julistamatta.

Ennen kuin vakinaisen viranhaltijan toiseen virkaan siirtämisestä tehdään päätös, hänelle on varattava tilaisuus asetetussa kohtuullisessa määräajassa tulla kuulluksi.

Viranhaltijan siirtää oman kunnan oppilaitoksen virkaan kunnanhallitus. Toisen kunnan, kuntainliiton tai valtion oppilaitoksen virkaan siirtää se keskusvirasto, jonka alainen oppilaitos on. Kunnan, kuntainliiton ja valtion muuhun virkaan siirtää nimittävä viranomainen. Jos kunnan tai kuntainliiton virkaan nimittävä viranomainen on lautakunta tai muu kunnanhallituksen tai liittohallituksen alainen viranomainen, viranhaltijan siirtää kuitenkin kunnanhallitus tai liittohallitus.

Milloin kunnanhallitus on 56 a §:n 1 momentin nojalla siirtänyt viranhaltijan, on päätös alistettava lääninhallituksen vahvistettavaksi, jos viranhaltija 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta sitä kirjallisesti vaatii kunnanhallitukselta.

58 b §

Peruskoulun viran vakinaisena haltijana olleen henkilön, joka on irtisanottu peruskoulun viran lakkauttamisen vuoksi, voi asianomainen keskusvirasto nimittää alaisensa oppilaitoksen sellaiseen virkaan, jonka kelpoisuusehdot hän täyttää. Virka saadaan tällöin täyttää sitä haettavaksi julistamatta.

Peruskoulun viran vakinaisena haltijana ollut henkilö saadaan nimittää peruskoulun virkaan sitä haettavaksi julistamatta, jos:

1) hän saa peruskoulun palveluksen perusteella työkyvyttömyyseläkettä ja hänet ennen eläkeiän

saavuttamista todetaan ansiotyöhön kykeneväksi; tai

2) hän saa peruskoulun palveluksen perusteella työttömyyseläkettä.

58 c §

Kouluhallitus tai ammattikasvatushallitus voi sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään määrätä, että jokin tai joitakin sen alaisen oppilaitoksen avoimia virkoja on jätettävä täyttämättä, kunnes on selvitetty, voidaanko 58 b §:ssä tarkoitettu henkilö siirtää tai nimittää johonkin niistä.

58 d §

Peruskoulun viran vakinaisena haltijana olleelle henkilölle, jonka virka on lakkautettu ja jota ei ole voitu välittömästi siirtää toiseen virkaan, voidaan milloin se uudelleen sijoittamista varten katsotaan asianmukaiseksi ja tarpeelliseksi, järjestää tarkoituksenmukaista jatko- ja täydennyskoulutusta ja tarvittaessa uudelleenkoulutusta.

58 e §

Viranhaltijoita ja tuntiopettajia on kohdeltava virkasuhteessa tasapuolisesti. Viranhaltijaa ja tuntiopettajaa ei saa perusteettomasti asettaa toisiin viranhaltijoihin ja tuntiopettajiin nähden eri asemaan syntyperän, uskonnon, iän, poliittisen tai ammattiyhdistystoiminnan taikka muun näihin verrattavan syyn vuoksi.

Viranhakijaa tai tuntiopettajaksi hakevaa ei saa perusteettomasti asettaa eri asemaan toisiin hakijoihin nähden 1 momentissa mainittujen syiden perusteella.

Sukupuoleen perustuvan syrjinnän kiellosta säädetään naisten ja miesten tasa-arvosta annetussa laissa (609/86).

60 a §

Jos peruskoulun vakinainen viranhaltija tämän lain nojalla on siirretty toiseen päätoimiseen kunnan, kuntainliiton tai valtion virkaan, josta hänen peruspalkkansa, ikälisänsä, palvelulisänsä ja määrävuosikorotuksensa on pienempi kuin hänen entisestä virastaan kulloinkin suoritettava peruspalkka, ikälisä, palvelulisä, määrävuosikortus ja säännöksiin tai määräyksiin perustuva henkilökohtainen palkanlisä, erotus on suoritettava hänelle peruspalkaksi luettavana henkilökohtaisena lisäpalkkiona.

62 §

Viranhaltijan virkavapauden myöntää koululautakunta. Virkavapaus voidaan myöntää myös osittaisena.

— — — — —

62 a §

Koululautakunta tai vakainainen viranhaltija voi irtisanoa virkasuhteen päättymään irtisanomisan kuluttua. Irtisanominen on tehtävä kirjallisesti.

Koululautakunta ei kuitenkaan saa irtisanoa vakinaista viranhaltijaa, ellei irtisanominen perustu siihen että:

- 1) asianomainen virka lakkautetaan;
- 2) viranhaltija ei enää kykene asianmukaisesti suorittamaan tehtäviään; tai
- 3) viranhaltija toimii jatkuvasti tai olennaisesti vastoin virkavelvollisuuksiaan taikka jatkuvasti tai olennaisesti laiminlyö niitä.

Edellä 2 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettu syy ei ole ainakaan:

- 1) sairaus, vika tai vamma, paitsi jos siitä on ollut seurauksena viranhaltijan työkyvyn olennainen ja pysyvä heikentyminen ja viranhaltijalla on sen perusteella oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen;

- 2) raskaus ja synnytys;

- 3) osallistuminen viranhaltijayhdistyksen päätöksen perusteella yhdistyksen toimeenpanemaan työtaistelutoimenpiteeseen; eikä

- 4) viranhaltijan poliittiset, uskonnolliset tai muut mielipiteet eikä osallistuminen yhteiskunnalliseen tai yhdistystoimintaan.

Koululautakunta ei myöskään saa irtisanoa viranhaltijaa aikana, joksi hänelle on myönnetty virkavapautta raskauden ja synnytyksen vuoksi eikä myöskään, saatuaan tietää viranhaltijan olevan raskaana, irtisanoa virkasuhdetta päättymään sanotun virkavapauden alkaessa tai aikana.

62 b §

Koululautakunta tai tuntiopettaja voi irtisanoa virkasuhteen päättymään irtisanomisan kuluttua.

Koululautakunta voi irtisanoa tuntiopettajan, kun siihen on syytä.

Määrääjäksi otetun tuntiopettajan virkasuhde päättyy ilman irtisanomista, kun määräaika on kulunut loppuun, jollei virkasuhde irtisanomisen johdosta ole päättynyt sitä ennen.

62 c §

Koululautakunta tai viran väliaikainen hoitaja voi irtisanoa virkasuhteen päättymään irtisanomisan kuluttua.

Koululautakunta voi, sen estämättä mitä irtisanomisen perusteista on 62 a §:ssä säädetty, irtisanoa viran väliaikaisen hoitajan, kun siihen on syytä.

Määrääjäksi otetun viran väliaikaisen hoitajan virkasuhde päättyy ilman irtisanomista, kun määräaika on kulunut loppuun, jollei virkasuhde irtisanomisen johdosta ole päättynyt sitä ennen.

62 d §

Ennen kuin viranhaltija tai tuntiopettaja irtisanoaan, hänelle on varattava tilaisuus selityksen antamiseen asiassa.

Koululautakunta voi ennen irtisanomisan loppuun kulumista peruuttaa irtisanomisen, jos viranhaltija tai tuntiopettaja antaa siihen suostumuksen. Viranhaltija tai tuntiopettaja ei saa peruuttaa irtisanoutumistaan, ellei koululautakunta anna siihen suostumusta.

Viranhaltijan ja tuntiopettajan irtisanoutumisesta on koululautakunnan annettava hänelle todistus.

62 e §

Asianomaisen pääluottamusmiehen tai luottamusmiehen kuulemisesta, ennen kuin viranhaltijan toiseen virkaan siirtämisestä tai viranhaltijan tai tuntiopettajan irtisanomisesta taikka viran toimuksesta pidättämisestä tehdään päätös, säädetään asetuksella.

62 f §

Kouluhallitus voi kunnan hakemuksesta asianomaisen vakinaisen viranhaltijan suostumuksella enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan antaa luvan viranhaltijaa avustavan henkilön ottamiseen, jos tämän avulla sekä työolosuhteiden järjestelyllä, apuvälineillä ja muilla vastaavilla tukitoimilla voidaan poistaa viran hoitoa haittaavat esteet, jotka johtuvat viranhaltijan työkyvyn olennaisesta ja pysyvästä heikentymisestä ja joiden vuoksi hän olisi irtisanottavissa 62 a §:n 2 momentin perusteella.

Mitä 1 momentissa on säädetty, koskee soveltuvin osin viran väliaikaista hoitajaa ja tuntiopettajaa.

Kunnan tulee liittää 1 momentissa mainittuun hakemukseen asiakirjat, joista ilmenevät täysipainoisen viran tai tehtävien hoidon jatkamisen edellytykset sekä selvitys edellä mainituista tuki-

toimista ja niiden antamista mahdollisuuksista esteiden poistamiseen. Kouluhallitus voi peruuttaa luvan, jos siihen on syytä.

62 g §

Viranhaltijalle, jonka pitkäaikainen palvelus rehtorina, opettajana tai oppilaskodinhoitajana on päättynyt sen johdosta, että hänet on irtisanoitettu viran lakkauttamisen vuoksi, ja jonka uudelleen työhön sijoittuminen on iän tai muun syyn vuoksi vaikeaa, suoritetaan erorahaa. Sama koskee soveltuvien osin tuntiopettajaa, sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Viran vakinaiselle haltijalle, jolle on myönnetty eroraha, voidaan harkinnan mukaan lisäksi suorittaa toistuvaa korvausta. Toistuvan korvauksen määrä vahvistetaan harkinnan mukaan kussakin tapauksessa erikseen sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Toistuvan korvauksen määrä ei kuitenkaan saa ylittää kahta kolmasosaa viranhaltijalle viimeksi suoritetusta palkkauksesta.

Edellä 58 d §:ssä tarkoitettuun koulutukseen osoitetulle henkilölle suoritetaan tämän koulutuksen ajalta toistuvaa korvausta.

Asetuksella säädetään, mikä palvelus otetaan huomioon erorahaa ja toistuvaa korvausta myönnettäessä.

Valtiovarainministeriö voi erityisestä syystä myöntää määräämäkseen ajaksi toistuvan korvauksen muullekin kuin 2 momentissa tarkoitettulle viran vakinaiselle haltijalle ja vaikka toistuvan korvauksen myöntämiseen ei olisi asetuksella säädettyjä edellytyksiä.

Erorahaan ja toistuvaan korvaukseen ja niiden myöntämisen edellytyksiin noudatetaan muutoin soveltuvien osin, mitä valtion virkamiesten osalta on voimassa. Erorahan sekä 2 ja 3 momentissa tarkoitettua toistuvan korvauksen myöntää ja maksaa valtiokonttori valtion varoista.

63 §

Viranhaltijalle ja tuntiopettajalle, joka toimii vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä, voidaan määrätä kurinpitorangeistus. Kurinpitorangeistuksia ovat:

- 1) kirjallinen varoitus;
- 2) virantoimituksesta erottaminen; sekä
- 3) viraltapano.

Virantoimituksesta erottaminen voidaan määrätä enintään kolmeksi kuukaudeksi.

64 §

Lääninhallituksen määräämä virkamies toimittaa kurinpitoasiassa tutkimuksen ja esittää tutki-

muksen tuloksen ja mahdollisen rangaistusvaatimuksen koululautakunnalle, joka asianomaista kuultuaan ratkaisee asian.

Kurinpitorangeistusta ei saa määrätä, ellei rangaistusvaatimusta ole esitetty yhden vuoden kuluessa siitä, kun se seikka, joka olisi voinut aiheuttaa kurinpitomenettelyn, tuli lääninhallituksen tietoon.

65 §

Kurinpitomenettelyä ei saa panna vireille eikä kurinpitorangeistusta määrätä saman syyn johdosta, josta tuomioistuimien on jo tuominnut rangaistukseen tai jonka johdosta nostetusta syyteestä tuomioistuin on vapauttanut viranhaltijan tai tuntiopettajan tai jättänyt hänet rangaistukseen tuomitsematta. Tämän estämättä viranhaltija tai tuntiopettaja voidaan kuitenkin kurinpitomenettelyä noudattaen panna viralta.

Viranhaltijaa tai tuntiopettajaa vastaan ei saa panna vireille kurinpitomenettelyä saman syyn johdosta, josta häntä vastaan on vireillä syyte tuomioistuimessa, niin kauan kuin syyte on tuomioistuimessa vireillä. Jos kurinpitomenettelyn aikana nostetaan tuomioistuimessa syyte saman syyn johdosta, joka on aiheuttanut kurinpitomenettelyn, on kurinpitomenettely keskeytettävä siksi ajaksi, kun syyte on vireillä.

Jollei kurinpitomenettelyä 2 momentissa mainituissa tapauksissa ole pantu vireille tai jatkettu kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun tuomioistuimen päätös sai lainvoiman, raukeaa oikeus kurinpitomenettelyn vireillepanemiseen tai jatkamiseen.

66 §

Ennen virantoimituksesta pidättämistä on viranhaltijalle ja tuntiopettajalle varattava tilaisuus selityksen antamiseen asiassa, jollei virantoimituksesta pidättämistä asian laadun vuoksi ole saatettava voimaan välittömästi.

69 §

Viranhaltijan ja tuntiopettajan yleinen eroamisikä on 67 vuotta.

Tämän lain 72 §:n 2 momentissa tarkoitettua yleisaineiden aineenopettajan viran haltijan eroamisikä on kuitenkin 60 vuotta. Asetuksella voidaan säätää, että myös joissakin rehtorin- ja opettajanviroissa, joiden laatu sitä vaatii, eroamisikä on alle yleisen eroamisikä. Eroamisikää ei kuitenkaan saa määrätä 55 vuotta alemmaksi.

Viranhaltijan ja tuntiopettajan virkasuhde päättyy ilman irtisanomista heinäkuun 31 päivänä sinä vuonna, jona asianomainen saavuttaa eroamisiän. Lääninhallitus voi kuitenkin koululautakunnan esityksestä oikeuttaa hänet jatkaamaan samassa virassa tai tehtävässä täysin lukuvoisin enintään kolme vuotta sen jälkeen, jos hänen on katsottava olevan vielä kykenevä hoitamaan virkaansa tai tehtävänsä. Virkasuhteen päättymisestä on koululautakunnan annettava todistus.

Sen estämättä, mitä tässä pykälässä on säädetty, voidaan eroamisiän saavuttanut henkilö ottaa viran väliaikaiseksi hoitajaksi tai tuntiopettajaksi, jos opetuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä vaatii.

73 a §

Peruskoulun vakinaisena viranhaltijana olleella henkilöllä, joka tämän lain mukaan on siirretty kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (202/64) 1 §:ssä tarkoitettuun palvelussuhteeseen ja jolla tämän tai muun kunnallisen palveluksen perusteella on oikeus kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön 3 luvun mukaiseen lisäeläkkeeseen, on oikeus saada tämän lain 71 §:n mukainen vanhuuseläke samasta ajankohdasta lukien kuin hänellä on oikeus saada vanhuuseläke edellä mainitun kunnallisen palveluksen perusteella.

Myönnettäessä 1 momentissa tarkoitettulle henkilölle peruskoulun palveluksen perusteella vanhuuseläke, työkyvyttömyyseläke tai työttömyyseläke, eläke määräytyy valtion eläkelain 10 §:n 2 momenttia soveltaen.

8 luku

Peruskoulun kiinteistö ja irtaimisto

78 a §

Peruskoulua korvaavan koulun rehtorin ja opettajan toimista, toimenhaltijoista ja tuntiopettajista on soveltuvin osin voimassa, mitä 55 §:n 2 ja 3 momentissa, 56 §:n 1—3 momentissa, 56 a, 56 b, 58 ja 58 a—58 e §:ssä, 59 §:n 1 ja 2 momentissa, 60 a, 62, 62 a—62 g, 63—66 §:ssä, 69 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 70 ja 91 §:ssä on säädetty peruskoulun viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista.

Koululautakunnalle 1 momentissa mainituissa säännöksissä säädetty tehtävät hoitaa peruskoulua korvaavassa koulussa sen johtokunta. Mitä 1

momentissa mainituissa lainkohdissa on säädetty koululautakunnasta, on voimassa peruskoulua korvaavan koulun johtokunnasta. Toimenhaltija voidaan 56 §:n 1 momentin, 56 a §:n 1 momentin ja 56 b §:n nojalla siirtää peruskoulun virkaan vain, jos saman ylläpitäjän peruskoulua korvaavassa koulussa tai yksityisessä lukiossa, sen iltalinjalla tai iltalukiossa ei ole soveltuvaa tointa, johon toimenhaltija voidaan siirtää.

Peruskoulua korvaavan koulun toimenhaltijaa tai tuntiopettajaa koskevan 62 f §:ssä tarkoitetun hakemuksen tekee koulun johtokunta. Peruskoulua korvaavan koulun toimenhaltijan saman ylläpitäjän peruskoulua korvaavan koulun tai yksityisen lukion, sen iltalinjan taikka iltalukion toimeen siirtää toimeen nimittävä johtokunta.

79 §

Sen lisäksi, mitä 78 ja 78 a §:ssä on säädetty, voidaan asetuksella säätää peruskoulua korvaavasta koulusta, sen toimenhaltijoista ja tuntiopettajista, oppilaista sekä muustakin koulun toiminnan järjestämisestä.

Peruskoulua korvaavan koulun johtokunnalle 78 ja 78 a §:n mukaan kuuluva tehtävä voidaan asetuksella tai sen nojalla ohjesäännössä määrätä koulun rehtorin tehtäväksi.

91 §

Milloin vakinainen viranhaltija siirretään tämän lain nojalla muuhun virkaan ja viranhaltija joutuu muuttamaan toiseen kuntaan, korvataan hänen muuttokustannuksensa valtion varoista.

101 §

Edellä 1—3 momentissa tarkoitettu siirto voidaan suorittaa, vaikkei asianomainen henkilö täytä uuden viran tai tehtävän kelpoisuusehtoja, jos hänet katsotaan kykeneväksi virkaa tai tehtävää hoitamaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988.

Jos virka, jonka vakinaisena haltijana viranhaltija on tämän lain voimaan tullessa, lakkaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut tämän lain voimaantulosta, viranhaltijaan ei sovelleta 58 d ja 62 g §:ää, vaan häneen sovelletaan edelleen, mitä lakkautuspalkasta on voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun viranhaltijaan sovelletaan kuitenkin tämän lain säännöksiä,

jos hän ennen sitä päivää, josta lukien virka lakkautetaan, kirjallisesti ilmoittaa kunnanhallitukselle niin haluavansa. Tätä ilmoitusta ei saa peruuttaa.

Kouluhallituksen on pidettävä lakkautuspalkalle asetetuista luetteloa, josta heidän ikänsä, tutkintonsa ja aikaisempi virkatoimintansa selviävät.

Lakkautuspalkalla oleva viranhaltija on velvollinen ottamaan hänelle tarjotun viran vastaan seuraavan kuukauden 1 päivänä sen jälkeen, kun viran vastaanottamiseen velvoittava päätös on annettu hänelle tiedoksi.

Tämän lain voimaan tullessa lakkautuspalkalla olevaan viranhaltijaan ja 2 momentissa mainittuun viranhaltijaan sovelletaan soveltuvin osin valtion virkamieslain voimaanpanolain (756/86) 15 §:n 3 momenttia ja 16 §:ää. Sen lisäksi, mitä

mainitun lain 16 §:n 1 momentissa on säädetty valtion virkamieslain soveltamisesta valtion virkaan nimitetyn tai siirretyn oikeudesta lakkautuspalkkaan, sovelletaan tätä lakia, lukiolakia tai iltalukiolakia viranhaltijaan, joka on nimitetty tai siirretty peruskoulun, lukion, sen iltalinjan tai iltalukion virkaan.

Peruskoulun vakinaisen viranhaltijan sekä peruskoulua korvaavan koulun vakinaisen toimenhaltijan irtisanomisajasta on voimassa, mitä valtion virkamieslain voimaanpanolain 30 §:ssä on säädetty vakinaisen virkamiehen irtisanomisajasta.

Tuntiopettajan ja viran tai toimen väliaikaisen hoitajan irtisanomisaika on 14 päivää. Jos koululautakunta tai peruskoulua korvaavan koulun johtokunta irtisanoo tuntiopettajan, on irtisanomisaika kuitenkin yksi kuukausi.

2.

Laki

lukiolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun lukiolain (477/83) 41 § ja 45 §:n 2 momentti, *muutetaan* 30 §, 36 §:n 1 momentti, 37—39 ja 43 §, 52 §:n 2 momentti ja 53 §,

näistä 43 § sellaisena kuin se on osittain muutettuna 12 päivänä heinäkuuta 1985 annetulla lailla (615/85), sekä

lisätään lakiin uusi 30 a, 30 b, 32 a—32 e, 34 a ja 36 a—36 g §, 40 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, sekä lakiin uusi 46 a ja 58 a § seuraavasti:

30 §

Vakainainen opettaja, jonka virka lakkauteaan, on siirrettävä samassa kunnassa avoinna olevaan hänelle soveltuvaan toiseen lukion, sen iltalinjan tai iltalukion opettajanvirkaan. Jollei opettajan virkaa ole avoinna samassa kunnassa, hänet voidaan siirtää vastaavaan virkaan muualle. Asianomaisen opettajan suostumuksella ja sen mukaan kuin asetuksella säädetään, hänet voidaan siirtää myös toisen kunnan lukion, sen iltalinjan tai iltalukion opettajanvirkaan, vaikka omassa kunnassa on hänelle soveltuva opettajanvirka avoinna.

Jos vakainaista opettajaa ei ole voitu siirtää toiseen saman tai muun kunnan lukion, sen iltalinjan tai iltalukion opettajanvirkaan, hänet voidaan suostumuksellaan siirtää kunnan, kuntainliiton tai valtion muun oppilaitoksen taikka

kunnan, kuntainliiton tai valtion muuhun hänelle soveltuvaan virkaan.

Jos vakainaista opettajaa ei ole voitu siirtää hänelle soveltuvaan opettajanvirkaan, kouluhallitus voi määrätä hänet hänen suostumuksellaan viran väliaikaisena hoitajana hoitamaan lukion, sen iltalinjan tai iltalukion virkaa sen estämättä, ettei hän täyty virkaan vaadittuja kelpoisuusehtoja.

Mitä edellä tässä pykälässä on säädetty vakinaisesta opettajasta, on soveltuvin osin voimassa vakinaisesta rehtorista, jonka virka on lakkautettu. Vakainainen rehtori siirretään rehtorin virkaan taikka opettajanvirkaan.

30 a §

Vakainainen viranhaltija voidaan siirtää toiseen lukion, sen iltalinjan tai iltalukion virkaan, jota voidaan pitää hänelle sopivana:

1) jos hän ei sairauden, vian tai vamman vuoksi enää kykene asianmukaisesti suorittamaan virkatehtäviään; tai

2) jos siirtämisellä voidaan ehkäistä hänen työkykynsä alenemista tai edistää hänen jo alentuneen työkykynsä palautumista.

Jos vakinaista viranhaltijaa ei ole voitu 1 momentin nojalla siirtää toiseen lukion, sen iltalinjan tai iltalukion virkaan, hänet voidaan suostumuksellaan siirtää kunnan, kuntainliiton tai valtion muun oppilaitoksen taikka kunnan, kuntainliiton tai valtion muuhun hänelle soveltuvaan virkaan.

30 b §

Vakinainen viranhaltija voidaan siirtää toiseen lukion, sen iltalinjan tai iltalukion virkaan myös muusta kuin 30 ja 30 a §:ssä mainitusta, viranhoidollisiin näkökohtiin perustuvasta hyväksytystä syystä, jos hän on antanut siirtämiseen suostumuksensa.

32 a §

Kun vakinainen viranhaltija 30, 30 a tai 30 b §:n nojalla siirretään toiseen virkaan, saadaan virka täyttää haettavaksi julistamatta.

Ennen kuin vakinaisen viranhaltijan toiseen virkaan siirtämisestä tehdään päätös, hänelle on varattava tilaisuus asetetussa kohtuullisessa määräjassa tulla kuulluksi.

Viranhaltijan siirtää oman kunnan oppilaitoksen virkaan kunnanhallitus. Toisen kunnan, kuntainliiton tai valtion oppilaitoksen virkaan siirtää keskusvirasto, jonka alainen oppilaitos on. Kunnan, kuntainliiton ja valtion muuhun virkaan siirtää nimittävä viranomainen. Jos kunnan tai kuntainliiton virkaan nimittävä viranomainen on lautakunta tai muu kunnanhallituksen tai liittohallituksen alainen viranomainen, viranhaltijan siirtää kuitenkin kunnanhallitus tai liittohallitus.

Milloin kunnanhallitus on 30 a §:n 1 momentin nojalla siirtänyt viranhaltijan, on päätös alistettava lääninhallituksen vahvistettavaksi, jos viranhaltija 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta sitä kirjallisesti vaatii kunnanhallitukselta.

32 b §

Lukion viran vakinaisena haltijana olleen henkilön, joka on irtisanottu lukion viran lakkauttamisen vuoksi, voi asianomainen keskusvirasto nimittää alaisensa oppilaitoksen sellaiseen virkaan, jonka kelpoisuusehdot hän täyttää. Virka

saadaan tällöin täyttää sitä haettavaksi julistamatta.

Lukion viran vakinaisena haltijana ollut henkilö saadaan nimittää lukion, sen iltalinjan tai iltalukion virkaan sitä haettavaksi julistamatta, jos:

1) hän saa lukion palveluksen perusteella työkyvyttömyyseläkettä ja hänet ennen eläkeiän saattamista todetaan ansiotyöhön kykeneväksi; tai

2) hän saa lukion palveluksen perusteella työttömyyseläkettä.

32 c §

Kouluhallitus tai ammattikasvatushallitus voi sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään määrätä, että jokin tai joitakin sen alaisen oppilaitoksen avoimia virkoja on jätettävä täyttämättä, kunnes on selvitetty, voidaanko 32 b §:ssä tarkoitettu henkilö siirtää tai nimittää johonkin niistä.

32 d §

Lukion viran vakinaisena haltijana olleelle henkilölle, jonka virka on lakkautettu ja jota ei ole voitu välittömästi siirtää toiseen virkaan, voidaan milloin se uudelleen sijoittamista varten katsotaan asianmukaiseksi ja tarpeelliseksi, järjestää tarkoituksenmukaista jatko- ja täydennyskoulutusta ja tarvittaessa uudelleen koulutusta.

32 e §

Viranhaltijoita ja tuntiopettajia on kohdeltava virkasuhteessa tasapuolisesti. Viranhaltijaa ja tuntiopettajaa ei saa perusteettomasti asettaa toisiinsa viranhaltijoihin ja tuntiopettajiin nähden eri asemaan syntyperän, uskonnon, iän, poliittisen tai ammattiyhdistystoiminnan taikka muun näihin verrattavan syyn vuoksi.

Viranhakijaa tai tuntiopettajaksi hakevaa ei saa perusteettomasti asettaa eri asemaan toisiin hakijoihin nähden 1 momentissa mainittujen syiden perusteella.

Sukupuoleen perustuvan syrjinnän kiellosta säädetään naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetussa laissa (609/86).

34 a §

Jos lukion vakinainen viranhaltija tämän lain nojalla on siirretty toiseen päätoimiseen kunnan, kuntainliiton tai valtion virkaan, josta hänen peruspalkkansa, ikälisänsä, palvelulisänsä ja määrävuosikorotuksensa on pienempi kuin hänen entisestä virastaan kulloinkin suoritettava perus-

palkka, ikälisä, palvelulisä, määrävuosikorotus ja säännöksiin tai määräyksiin perustuva henkilökohtainen palkanlisä, erotus on suoritettava hänelle peruspalkkaan luettavana henkilökohtaisena lisäpalkkiona.

36 §

Viranhaltijan virkavapauden myöntää koululautakunta. Virkavapaus voidaan myöntää myös osittaisena.

— — — — —

36 a §

Koululautakunta tai vakinainen viranhaltija voi irtisanoa virkasuhteen päättymään irtisanomisajan kuluttua. Irtisanominen on tehtävä kirjallisesti.

Koululautakunta ei kuitenkaan saa irtisanoa vakinaista viranhaltijaa, ellei irtisanominen perustu siihen, että:

- 1) asianomainen virka lakkautetaan;
- 2) viranhaltija ei enää kykene asianmukaisesti suorittamaan tehtäviään; tai
- 3) viranhaltija toimii jatkuvasti tai olennaisesti vastoin virkavelvollisuuksiaan taikka jatkuvasti tai olennaisesti laiminlyö niitä.

Edellä 2 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettu syy ei ole ainakaan:

- 1) sairaus, vika tai vamma, paitsi jos siitä on ollut seurauksena viranhaltijan työkyvyn olennainen ja pysyvä heikentyminen ja viranhaltijalla on sen perusteella oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen;
- 2) raskaus ja synnytys;
- 3) osallistuminen viranhaltijayhdistyksen päätöksen perusteella yhdistyksen toimeenpanemaan työtaistelutoimenpiteeseen; eikä
- 4) viranhaltijan poliittiset, uskonnolliset tai muut mielipiteet eikä osallistuminen yhteiskunnalliseen tai yhdistystoimintaan.

Koululautakunta ei myöskään saa irtisanoa viranhaltijaa aikana, joksi hänelle on myönnetty virkavapautta raskauden ja synnytyksen vuoksi eikä myöskään, saatuaan tietää viranhaltijan olevan raskaana, irtisanoa virkasuhdetta päättymään sanotun virkavapauden alkaessa tai aikana.

36 b §

Koululautakunta tai tuntiopettaja voi irtisanoa virkasuhteen päättymään irtisanomisajan kuluttua.

Koululautakunta voi irtisanoa tuntiopettajan, kun siihen on syytä.

Määrääjäksi otetun tuntiopettajan virkasuhde päättyy ilman irtisanomista, kun määräaika on kulunut loppuun, jollei virkasuhde irtisanomisen johdosta ole päättynyt sitä ennen.

36 c §

Koululautakunta tai viran väliaikainen hoitaja voi irtisanoa virkasuhteen päättymään irtisanomisajan kuluttua.

Koululautakunta voi, sen estämättä mitä irtisanomisen perusteista on 36 a §:ssä säädetty, irtisanoa viran väliaikaisen hoitajan, kun siihen on syytä.

Määrääjäksi otetun viran väliaikaisen hoitajan virkasuhde päättyy ilman irtisanomista, kun määräaika on kulunut loppuun, jollei virkasuhde irtisanomisen johdosta ole päättynyt sitä ennen.

36 d §

Ennen kuin viranhaltija tai tuntiopettaja irtisanoaan, hänelle on varattava tilaisuus selityksen antamiseen asiassa.

Koululautakunta voi ennen irtisanomisajan loppuun kulumista peruuttaa irtisanomisen, jos viranhaltija tai tuntiopettaja antaa siihen suostumuksen. Viranhaltija tai tuntiopettaja ei saa peruuttaa irtisanoutumistaan, ellei koululautakunta anna siihen suostumusta.

Viranhaltijan ja tuntiopettajan irtisanoutumisesta on koululautakunnan annettava hänelle todistus.

36 e §

Asianomaisen pääluottamusmiehen tai luottamusmiehen kuulemisesta, ennen kuin viranhaltijan toiseen virkaan siirtämisestä tai viranhaltijan tai tuntiopettajan irtisanomisesta taikka virantöimituksesta pidättämisestä tehdään päätös, säädetään asetuksella.

36 f §

Kouluhallitus voi kunnan hakemuksesta asianomaisen vakinaisen viranhaltijan suostumuksella enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan antaa luvan viranhaltijaa avustavan henkilön ottamiseen, jos tämän avulla sekä työolosuhteiden järjestelyllä, apuvälineillä ja muilla vastaavilla tukitoimilla voidaan poistaa viran tai tehtävien hoitoa haittaavat esteet, jotka johtuvat viranhaltijan työkyvyn olennaisesta ja pysyvästä heikentymisestä ja joiden vuoksi hän olisi irtisanottavissa 36 a §:n 2 momentin perusteella.

Mitä 1 momentissa on säädetty, koskee sovel-

tuv in osin viran väliaikaista hoitajaa ja tuntiopettajaa.

Kunnan tulee liittää 1 momentissa mainittuun hakemukseen asiakirjat, joista ilmenevät täysipäi-
naisen viran tai tehtävien hoidon jatkamisen
edellytykset sekä selvitys edellä mainituista tuki-
toimista ja niiden antamista mahdollisuuksista
esteiden poistamiseen. Kouluhallitus voi peruut-
taa luvan, jo siihen on syytä.

36 g §

Viranhaltijalle, jonka pitkäaikainen palvelus
rehtorina tai opettajana on päättynyt sen johdos-
ta, että hänet on irtisanottu viran lakkautumisen
vuoksi, ja jonka uudelleen työhön sijoittuminen
on iän tai muun syyn vuoksi vaikeaa, suoritetaan
erorahaa. Sama koskee soveltuvin osin tuntiopet-
tajaa, sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Viran vakinaiselle haltijalle, jolle on myönnet-
ty eroraha, voidaan harkinnan mukaan lisäksi
suorittaa toistuvaa korvausta. Toistuvan korvauk-
sen määrä vahvistetaan harkinnan mukaan kussa-
kin tapauksessa erikseen sen mukaan kuin ase-
tuksella säädetään. Toistuvan korvauksen määrä
ei kuitenkaan saa ylittää kahta kolmasosaa viran-
haltijalle viimeksi suoritetusta palkkauksesta.

Edellä 32 d §:ssä tarkoitettuun koulutukseen
osoitetulle henkilölle suoritetaan tämän koulu-
tuksen ajalta toistuvaa korvausta.

Asetuksella säädetään, mikä palvelus otetaan
huomioon erorahaa ja toistuvaa korvausta myön-
nettäessä.

Valtiovarainministeriö voi erityisestä syystä
myöntää määräämäkseen ajaksi toistuvan kor-
vauksen muullekin kuin 2 momentissa tarkoite-
tulle viran vakinaiselle haltijalle ja vaikka toistu-
van korvauksen myöntämiseen ei olisi asetuksella
säädettyjä edellytyksiä.

Erorahaan ja toistuvaa korvaukseen ja niiden
myöntämisen edellytyksiin noudatetaan muutoin
soveltuvin osin, mitä valtion virkamiesten osalta
on voimassa. Erorahan sekä 2 ja 3 momentissa
tarkoitettua toistuvan korvauksen myöntää ja
maksaa valtiokonttori valtion varoista.

37 §

Viranhaltijalle ja tuntiopettajalle, joka toimii
vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä
voidaan määrätä kurinpitorangeistus. Kurinpi-
torangeistuksia ovat:

- 1) kirjallinen varoitus;
- 2) virantoimituksesta erottaminen; sekä
- 3) viraltapano.

Virantoimituksesta erottaminen voidaan mää-
rätä enintään kolmeksi kuukaudeksi.

38 §

Lääninhallituksen määräämä virkamies toimit-
taa kurinpitorangeistusta tutkimuksen ja esittää tutki-
muksen tuloksen ja mahdollisen rangaistusvaati-
muksen koululautakunnalle, joka asianomaista
kuultuaan ratkaisee asian.

Kurinpitorangeistusta ei saa määrätä, ellei ran-
gaistusvaatimusta ole esitetty yhden vuoden ku-
luessa siitä, kun se seikka, joka olisi voinut
aiheuttaa kurinpitomenettelyn, tuli lääninhalli-
tuksen tietoon.

39 §

Kurinpitomenettelyä ei saa panna vireille eikä
kurinpitorangeistusta määrätä saman syyn joh-
dosta, josta tuomioistuim on jo tuominnut ran-
gaistukseen tai jonka johdosta nostetusta syyte-
teestä tuomioistuim on vapauttanut viranhaltijan
tai tuntiopettajan tai jättänyt hänet rangaistuk-
seen tuomitsematta. Tämän estämättä viranhalti-
ja tai tuntiopettaja voidaan kuitenkin kurinpi-
toimenettelyä noudattaen panna vireille.

Viranhaltijaa tai tuntiopettajaa vastaan ei saa
panna vireille kurinpitomenettelyä saman syyn
johdosta, josta häntä vastaan on vireillä syyte
tuomioistuimessa, niin kauan kuin syyte on tuo-
mioistuimessa vireillä. Jos kurinpitomenettelyn
aikana nostetaan tuomioistuimessa syyte saman
syyn johdosta, joka on aiheuttanut kurinpitome-
nettelyn, on kurinpitomenettely keskeytettävä
siksi ajaksi, kun syyte on vireillä.

Jollei kurinpitomenettelyä 2 momentissa mai-
nituissa tapauksissa ole pantu vireille tai jatkettu
kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun tuomiois-
tuimen päätös sai lainvoiman, raukeaa oikeus
kurinpitomenettelyn vireillepanemiseen tai jatka-
miseen.

40 §

Ennen virantoimituksesta pidättämistä on vi-
ranhaltijalle ja tuntiopettajalle varattava tilaisuus
selityksen antamiseen asiassa, jollei virantoimi-
tuksesta pidättämistä asian laadun vuoksi ole
saatettava voimaan välittömästi.

43 §

Viranhaltijan ja tuntiopettajan yleinen eroa-
misikä on 67 vuotta.

Viranhaltijan ja tuntiopettajan virkasuhde
päätyy ilman irtisanomista heinäkuun 31 päivä-

nä sinä vuonna, jona asianomainen saavuttaa eroamisiansä. Lääninhallitus voi kuitenkin koululautakunnan esityksestä oikeuttaa hänet jatamaan samassa virassa tai tehtävässä täysin lukuvoisin enintään kolme vuotta sen jälkeen, jos hänen on katsottava olevan vielä kykenevä hoitamaan virkaansa tai tehtävänsä. Virkasuhteen päättymisestä on koululautakunnan annettava todistus.

Sen estämättä, mitä tässä pykälässä on säädetty, voidaan eroamisiansä saavuttanut henkilö ottaa viran väliaikaiseksi hoitajaksi tai tuntiopettajaksi, jos opetuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä vaatii.

46 a §

Lukion vakinaisena viranhaltijana olleella henkilöllä, joka tämän lain mukaan on siirretty kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (202/64) 1 §:ssä tarkoitettuun palvelusuhteeseen ja jolla tämän tai muun kunnallisen palveluksen perusteella on oikeus kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön 3 luvun mukaiseen lisäeläkkeeseen, on oikeus saada tämän lain 45 §:n mukainen vanhuuseläke samasta ajankohdasta lukien kuin hänellä on oikeus saada vanhuuseläke edellä mainitun kunnallisen palveluksen perusteella.

Myönnettäessä 1 momentissa tarkoitettulle henkilölle lukion palveluksen perusteella vanhuuseläke, työkyvyttömyyseläke tai työttömyyseläke, eläke määräytyy valtion eläkelain 10 §:n 2 momenttia soveltaen.

6 luku

Lukion kiinteistö ja irtaimisto

52 §

Mitä 2, 3 ja 8—10 §:ssä, 11 §:n 1 ja 3 momentissa, 12—25, 47, 48, 55—58, 60 ja 69 §:ssä on säädetty, on vastaavasti voimassa yksityisestä lukiosta sekä sen oppilaista. Koululautakunnalle säädetty tehtävät hoitaa kuitenkin yksityisen lukion johtokunta.

53 §

Yksityisen lukion rehtorin ja opettajan toimista, toimenhaltijoista ja tuntiopettajista on soveltuvin osin voimassa, mitä 29 §:n 2 ja 3 momentissa, 30, 30 a, 30 b, 32, 32 a—32 e, 33, 34 a, 36, 36 a—36 g, 37—40, 43, 44 ja 58 a §:ssä on säädetty lukion viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista.

Koululautakunnalle 1 momentissa mainituissa säännöksissä säädetty tehtävät hoitaa yksityisessä lukiossa johtokunta. Mitä 1 momentissa mainituissa lainkohdissa on säädetty koululautakunnasta, on voimassa yksityisen lukion johtokunnasta. Toimenhaltija voidaan 30 §:n 1 momentin, 30 a §:n 1 momentin ja 30 b §:n nojalla siirtää lukion, sen iltalinjan tai iltalukion virkaan vain, jos saman ylläpitäjän yksityisessä lukiossa, sen iltalinjalla tai iltalukiossa taikka peruskoulua korvaavassa koulussa ei ole soveltuvaa tointa, johon toimenhaltija voidaan siirtää.

Yksityisen lukion toimenhaltijaa tai tuntiopettajaa koskevan 36 f §:ssä tarkoitetun hakemuksen tekee yksityisen lukion johtokunta. Yksityisen lukion toimenhaltijan saman ylläpitäjän yksityisen lukion, sen iltalinjan, iltalukion taikka peruskoulua korvaavan koulun toimeen siirtää toimeen nimittävä johtokunta.

58 a §

Milloin vakainainen viranhaltija siirretään tämän lain nojalla muuhun virkaan ja viranhaltija joutuu muuttamaan toiseen kuntaan, korvataan hänen muuttokustannuksensa valtion varoista.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988.

Lukion vakinaisen viranhaltijan sekä yksityisen lukion vakinaisen toimenhaltijan irtisanomisajasta on voimassa, mitä valtion virkamieslain voimaantulolain (756/86) 30 §:ssä on säädetty vakinaisen virkamiehen irtisanomisajasta.

Tuntiopettajan ja viran tai toimen väliaikaisen hoitajan irtisanomisaika on 14 päivää. Jos koululautakunta tai yksityisen lukion johtokunta irtisanoo tuntiopettajan, on irtisanomisaika kuitenkin yksi kuukausi.

3.

Laki

iltalukiolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun iltalukiolain (478/83) 18 § ja 21 §:n 1 ja 2 momentti sekä

lisätään 21 §:ään uusi 3 ja 4 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

18 §

Iltalukion viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista on vastaavasti voimassa, mitä lukion viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista on säädetty lukiolain 29, 30, 30 a, 30 b, 31, 32, 32 a—32 e, 33, 34, 34 a, 35, 36, 36 a—36 g, 37—46, 46 a, 58 a ja 67 §:ssä.

21 §

Yksityisestä iltalukiosta on vastaavasti voimassa, mitä tämän lain 2, 3 ja 7—15 §:ssä, 16 §:n 2 momentissa, 22 ja 23 §:ssä, 28 §:n 1 momentissa ja 30 §:ssä sekä lukiolain 8—10 §:ssä, 11 §:n 1 ja 3 momentissa, 12 ja 13 §:ssä, 52 §:n 1 momentissa ja 54 §:ssä on säädetty.

Yksityisen iltalukion toimista, toimenhaltijoista ja tuntiopettajista on soveltuvien osin voimassa, mitä lukiolain 29 §:n 2 ja 3 momentissa, 30, 30 a, 30 b, 32, 32 a—32 e, 33, 34 a, 36, 36 a—36 g, 37—40, 43, 44 ja 58 a §:ssä on säädetty lukion viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista. Yksityisen iltalukion, yksityisen lukion ja peruskoulua korvaavan koulun yhteisen rehtorin virasta on soveltuvien osin voimassa, mitä peruskoululain (476/83) 78 §:n 5 momentissa on säädetty.

Koululautakunnalle 1 ja 2 momentissa mainituissa säännöksissä säädetty tehtävät hoitaa yksityisen iltalukion johtokunta. Mitä 1 ja 2 momentissa mainituissa lainkohdissa on säädetty koululautakunnasta, on voimassa yksityisen iltalukion johtokunnasta. Toimenhaltija voidaan lukiolain

30 §:n 1 momentin, 30 a §:n 1 momentin ja 30 b §:n nojalla siirtää iltalukion, lukion tai sen iltalinjan virkaan vain, jos saman ylläpitäjän yksityisessä iltalukiassa, lukiossa, sen iltalinjalla tai peruskoulua korvaavassa koulussa ei ole soveltuvaa tointa, johon toimenhaltija voidaan siirtää.

Yksityisen iltalukion toimenhaltijaa tai tuntiopettajaa koskevaa lukiolain 36 f §:ssä tarkoitettua hakemuksen tekee yksityisen iltalukion johtokunta. Yksityisen iltalukion toimenhaltijan siirtää saman ylläpitäjän yksityisen iltalukion, lukion, sen iltalinjan tai peruskoulua korvaavan koulun toimeen johtokunta, joka nimittää toimeen.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988.

Iltalukion ja kunnan lukion iltalinjan vakinaisen viranhaltijan sekä yksityisen iltalukion ja yksityisen lukion iltalinjan vakinaisen toimenhaltijan irtisanomisajasta on voimassa, mitä valtion virkamieslain voimaannpanolain (756/86) 30 §:ssä on säädetty vakinaisen virkamiehen irtisanomisajasta.

Tuntiopettajan ja vähintään viideksi kuukaudeksi otetun viran tai toimen väliaikaisen hoitajan irtisanomisaika on 14 päivää. Jos koululautakunta tai yksityisen iltalukion taikka yksityisen lukion johtokunta irtisanoo tuntiopettajan, on irtisanomisaika kuitenkin yksi kuukausi.

4.

Laki

kouluhallituksesta ja sen alaisesta piirihallinnosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään kouluhallituksesta ja sen alaisesta piirihallinnosta 30 päivänä elokuuta 1968 annettuun lakiin (534/68) uusi näin kuuluva 5 a §:

5 a §

Käsiteltäessä kouluhallituksen istunnossa peruskoulun tai kunnan lukion, sen iltalinjan tai iltalukion viranhaltijan tai tuntiopettajan taikka peruskoulua korvaavan koulun tai yksityisen lukion, sen iltalinjan tai iltalukion toimenhaltijan tai tuntiopettajan irtisanomista, siirtämistä tai kurinpitoa koskevaa valitusta, asian käsittelemiseen ottavat osaa, sen mukaan kuin asetuksella

tarkemmin säädetään, kaksi kuntien keskusjärjestöjen ja kaksi opettajien edustavimman järjestön esityksestä nimitettyä jäsentä. Kullekin jäsenelle nimitetään henkilökohtainen varajäsen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1986

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Opetusministeri *Pirjo Ala-Kapee*

1.

Liite

Laki peruskoululain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun peruskoululain (476/83) 67 §, 71 §:n 2 momentti, 78 §:n 3 momentti ja 101 §:n 4 momentti,
 näistä 78 §:n 3 momentti sellaisena kuin se on 12 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (614/85),

muutetaan 56 §:n 1—4 momentti, 62 §:n 1 momentti, 63—65, 69, 79 ja 91 § sekä 101 §:n 5 momentti,

näistä 69 ja 79 § sellaisina kuin ne ovat osittain muutettuina mainitulla 12 päivänä heinäkuuta 1985 annetulla lailla, sekä

lisätään lakiin uusi 56 a, 56 b, 58 a—58 e, 60 a ja 62 a—62 g §, 66 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, sekä lakiin uusi 73 a ja 78 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

56 §

Vakinainen opettaja, jonka virka on lakkautettu, on siirrettävä hänelle soveltuvaan toiseen peruskoulun opettajanvirkaan *tai asetettava lakkautuspalkalle*. Jollei samassa kunnassa ole avoinna opettajanvirkaa, siirretään hänet soveltuvaan virkaan muualle. Omalla suostumuksellaan ja sen mukaan kuin asetuksella säädetään hänet voidaan siirtää myös muun kunnan peruskoulun opettajanvirkaan, vaikka omassa kunnassa on hänelle soveltuva opettajanvirka avoinna. *Opettajan siirtää oman kunnan opettajan virkaan kunnanhallitus ja muun kunnan opettajan virkaan kouluhallitus. Opettajan asettaa lakkautuspalkalle kunnanvaltuusto kouluhallituksen suostumuksella.*

Jos opettajanvirka piirijaon tai kunnallisen jaoituksen muuttuessa muutetaan toisen koulun tai kunnan viraksi, siirretään vakinainen opettajan muutettuun virkaan.

Jos opettaja 1 ja 2 momentissa mainituissa tapauksissa kieltäytyy suostumasta siirtoon tai jos lakkautuspalkalle asetettu kieltäytyy ottamasta vastaan sellaista virkaa, johon hänet lain mukaan voidaan siirtää, annetaan hänelle ero hakemuksetta.

Jos lakkautuspalkalle asetettua opettajaa ei ole voitu siirtää hänelle soveltuvaan opettajanvirkaan, kouluhallitus voi määrätä hänet hänen suostumuksellaan viran väliaikaisena hoitajana hoitamaan peruskoulun virkaa sen estämättä, ettei hän täytä virkaan vaadittuja kelpoisuusehtoja.

Ehdotus

56 §

Vakinainen opettaja, jonka virka lakkautetaan, on siirrettävä *samassa kunnassa avoinna olevaan* hänelle soveltuvaan toiseen peruskoulun opettajanvirkaan. Jollei opettajanvirkaa ole avoinna samassa kunnassa, hänet voidaan siirtää vastaavaan virkaan muualle. Asianomaisen opettajan suostumuksella ja sen mukaan kuin asetuksella säädetään, hänet voidaan siirtää myös toisen kunnan peruskoulun opettajanvirkaan, vaikka omassa kunnassa on hänelle soveltuva opettajanvirka avoinna.

Jos vakinaista opettajaa ei ole voitu siirtää toiseen saman tai muun kunnan peruskoulun opettajanvirkaan, hänet voidaan suostumuksellaan siirtää kunnan, kuntainliiton tai valtion muun oppilaitoksen taikka kunnan, kuntainliiton tai valtion muuhun hänelle soveltuvaan virkaan.

Jos vakinaista opettajaa ei ole voitu siirtää hänelle soveltuvaan opettajanvirkaan, kouluhallitus voi määrätä hänet hänen suostumuksellaan viran väliaikaisena hoitajana hoitamaan peruskoulun virkaa, vaikkei hän täytä virkaan vaadittuja kelpoisuusehtoja.

Jos opettajanvirka piirijaon tai kuntajaon muuttamisen tai koulujen yhdistämisen vuoksi muutetaan toisen koulun tai kunnan viraksi, siirretään vakinainen opettaja muutettuun virkaan.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

56 a §

Vakinainen viranhaltija voidaan siirtää toiseen peruskoulun virkaan, jota voidaan pitää hänelle sopivana:

1) jos hän ei sairauden, vian tai vamman vuoksi enää kykene asianmukaisesti suorittamaan virkatehtäviään; tai

2) jos siirtämisellä voidaan ehkäistä hänen työkykynsä alenemista tai edistää hänen jo alentuneen työkykynsä palautumista.

Jos vakinaista viranhaltijaa ei ole voitu 1 momentin nojalla siirtää toiseen peruskoulun virkaan, hänet voidaan suostumuksellaan siirtää kunnan, kuntainliiton tai valtion muun oppilaitoksen taikka kunnan, kuntainliiton tai valtion muuhun hänelle soveltuvaan virkaan.

56 b §

Vakinainen viranhaltija voidaan siirtää toiseen peruskoulun virkaan myös muusta kuin 56 ja 56 a §:ssä mainitusta, viranhoidollisiin näkökohtiin perustuvasta hyväksyttävästä syystä, jos hän on antanut siirtämiseen suostumuksensa.

58 a §

Kun vakinainen viranhaltija 56, 56 a tai 56 b §:n nojalla siirretään toiseen virkaan, saadaan virka täyttää haettavaksi julistamatta.

Ennen kuin vakinaisen viranhaltijan toiseen virkaan siirtämisestä tehdään päätös, hänelle on varattava tilaisuus asetetussa kohtuullisessa määräajassa tulla kuulluksi.

Viranhaltijan siirtää oman kunnan oppilaitoksen virkaan kunnanhallitus. Toisen kunnan, kuntainliiton tai valtion oppilaitoksen virkaan siirtää se keskusvirasto, jonka alainen oppilaitos on. Kunnan, kuntainliiton ja valtion muuhun virkaan siirtää nimittävä viranomainen. Jos kunnan tai kuntainliiton virkaan nimittävä viranomainen on lautakunta tai muu kunnanhallituksen tai liittohallituksen alainen viranomainen, viranhaltijan siirtää kuitenkin kunnanhallitus tai liittohallitus.

Milloin kunnanhallitus on 56 a §:n 1 momentin nojalla siirtänyt viranhaltijan, on päätös alistettava lääninhallituksen vahvistettavaksi, jos viranhaltija 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta sitä kirjallisesti vaatii kunnanhallitukselta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

58 b §

Peruskoulun viran vakinaisena haltijana olleen henkilön, joka on irtisanottu peruskoulun viran lakkauttamisen vuoksi, voi asianomainen keskusvirasto nimittää alaisensa oppilaitoksen sellaiseen virkaan, jonka kelpoisuusehdot hän täyttää. Virka saadaan tällöin täyttää sitä haettavaksi julistamatta.

Peruskoulun viran vakinaisena haltijana ollut henkilö saadaan nimittää peruskoulun virkaan sitä haettavaksi julistamatta, jos:

1) hän saa peruskoulun palveluksen perusteella työkyvyttömyyseläkettä ja hänet ennen eläkeiän saavuttamista todetaan ansiotyöhön kykeneväksi; tai

2) hän saa peruskoulun palveluksen perusteella työttömyyseläkettä.

58 c §

Kouluhallitus tai ammattikasvatushallitus voi sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään määrätä, että jokin tai joitakin sen alaisen oppilaitoksen avoimia virkoja on jätettävä täyttämättä, kunnes on selvitetty, voidaanko 58 b §:ssä tarkoitettu henkilö siirtää tai nimittää johonkin niistä.

58 d §

Peruskoulun viran vakinaisena haltijana olleelle henkilölle, jonka virka on lakkautettu ja jota ei ole voitu välittömästi siirtää toiseen virkaan, voidaan milloin se uudelleen sijoittamista varten katsotaan asianmukaiseksi ja tarpeelliseksi, järjestää tarkoituksenmukaista jatko- ja täydennyskoulutusta ja tarvittaessa uudelleenkoulutusta.

58 e §

Viranhaltijoita ja tuntiopettajia on kohdeltava virkasuhteessa tasapuolisesti. Viranhaltijaa ja tuntiopettajaa ei saa perusteettomasti asettaa toisiin viranhaltijoihin ja tuntiopettajiin nähden eri asemaan syntyperän, uskonnon, iän, poliittisen tai ammattiyhdistystoiminnaan taikka muun näihin verrattavan syyn vuoksi.

Viranhakijaa tai tuntiopettajaksi hakevaa ei saa perusteettomasti asettaa eri asemaan toisiin hakijoihin nähden 1 momentissa mainittujen syiden perusteella.

Sukupuoleen perustuvan syrjinnän kiellosta säädetään naisten ja miesten tasa-arvosta annetussa laissa (609/86).

Voimassa oleva laki

Ehdotus

60 a §

Jos peruskoulun vakinainen viranhaltija tämän lain nojalla on siirretty toiseen päätoimiseen kunnan, kuntainliiton tai valtion virkaan, josta hänen peruspalkkansa, ikälisänsä, palvelulisänsä ja määrävuosikorotuksensa on pienempi kuin hänen entisestä virastaan kulloinkin suoritettava peruspalkka, ikälisä, palvelulisä, määrävuosikortus ja säännöksiin tai määräyksiin perustuva henkilökohmainen palkanlisä, erotus on suoritettava hänelle peruspalkaksi luettavana henkilökohmaise-na lisäpalkkiona.

62 §

Viranhaltijain virkavapauden myöntää koulu-lautakunta.

62 §

Viranhaltijan virkavapauden myöntää koulu-lautakunta. Virkavapaus voidaan myöntää myös osittaisena.

62 a §

Koululautakunta tai vakinainen viranhaltija voi irtisanoa virkasuhteen päättymään irtisano-misajan kuluttua. Irtisanominen on tehtävä kirjallisesti.

Koululautakunta ei kuitenkaan saa irtisanoa vakinaista viranhaltijaa, ellei irtisanominen perustu siihen että:

- 1) asianomainen virka lakkautetaan;
- 2) viranhaltija ei enää kykene asianmukaisesti suorittamaan tehtäviään; tai
- 3) viranhaltija toimii jatkuvasti tai olennaisesti vastoin virkavelvollisuuksiaan taikka jatkuvasti tai olennaisesti laiminlyö niitä.

Edellä 2 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettu syy ei ole ainakaan:

- 1) sairaus, vika tai vamma, paitsi jos siitä on ollut seurauksena viranhaltijan työkyvyn olennai-nen ja pysyvä heikentyminen ja viranhaltijalla on sen perusteella oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen;

- 2) raskaus ja synnytys;
- 3) osallistuminen viranhaltijayhdistyksen pää-töksen perusteella yhdistyksen toimeenpanemaan työtaistelutoimenpiteeseen; eikä

- 4) viranhaltijan poliittiset, uskonnolliset tai muut mielipiteet eikä osallistuminen yhteiskun-nalliseen tai yhdistystoimintaan.

Koululautakunta ei myöskään saa irtisanoa viranhaltijaa aikana, joksi hänelle on myönnetty virkavapautta raskauden ja synnytyksen vuoksi eikä myöskään, saatuaan tietää viranhaltijan ole-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

van raskaana, irtisanoa virkasuhdetta päättymään sanotun virkavapauden alkaessa tai aikana.

62 b §

Koululautakunta tai tuntiopettaja voi irtisanoa virkasuhteen päättymään irtisanomisajan kuluttua.

Koululautakunta voi irtisanoa tuntiopettajan, kun siihen on syytä.

Määrääjäksi otetun tuntiopettajan virkasuhde päättyy ilman irtisanomista, kun määräaika on kulunut loppuun, jollei virkasuhde irtisanomisen johdosta ole päättynyt sitä ennen.

62 c §

Koululautakunta tai viran väliaikainen hoitaja voi irtisanoa virkasuhteen päättymään irtisanomisajan kuluttua.

Koululautakunta voi, sen estämättä mitä irtisanomisen perusteista on 62 a §:ssä säädetty, irtisanoa viran väliaikaisen hoitajan, kun siihen on syytä.

Määrääjäksi otetun viran väliaikaisen hoitajan virkasuhde päättyy ilman irtisanomista, kun määräaika on kulunut loppuun, jollei virkasuhde irtisanomisen johdosta ole päättynyt sitä ennen.

62 d §

Ennen kuin viranhaltija tai tuntiopettaja irtisanoaan, hänelle on varattava tilaisuus selityksen antamiseen asiassa.

Koululautakunta voi ennen irtisanomisajan loppuun kulumista peruuttaa irtisanomisen, jos viranhaltija tai tuntiopettaja antaa siihen suostumuksen. Viranhaltija tai tuntiopettaja ei saa peruuttaa irtisanoutumistaan, ellei koululautakunta anna siihen suostumusta.

Viranhaltijan ja tuntiopettajan irtisanoutumisesta on koululautakunnan annettava hänelle todistus.

62 e §

Asianomaisen pääluottamusmiehen tai luottamusmiehen kuulemisesta, ennen kuin viranhaltijan toiseen virkaan siirtämisestä tai viranhaltijan tai tuntiopettajan irtisanomisesta taikka viranjohtajasta pidättämisestä tehdään päätös, säädetään asetuksella.

62 f §

Kouluhallitus voi kunnan hakemuksesta asianomaisen vakinaisen viranhaltijan suostumuksella

Voimassa oleva laki

Ehdotus

enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan antaa luvan viranhaltijaa avustavan henkilön ottamiseen, jos tämän avulla sekä työolosuhteiden järjestelyllä, apuvälineillä ja muilla vastaavilla tukitoimilla voidaan poistaa viran hoitoa häiritsevät esteet, jotka johtuvat viranhaltijan työkyvyn olennaisesta ja pysyvästä heikentymisestä ja joiden vuoksi hän olisi irtisanottavissa 62 a §:n 2 momentin perusteella.

Mitä 1 momentissa on säädetty, koskee soveltuvin osin viran väliaikaista hoitajaa ja tuntiopettajaa.

Kunnan tulee liittää 1 momentissa mainittuun hakemukseen asiakirjat, joista ilmenevät täysipäimäisen viran tai tehtävien hoidon jatkamisen edellytykset sekä selvitys edellä mainituista tukitoimista ja niiden antamista mahdollisuuksista esteiden poistamiseen. Kouluhallitus voi peruuttaa luvan, jos siihen on syytä.

62 g §

Viranhaltijalle, jonka pitkäaikainen palvelus rehtorina, opettajana tai oppilaskodinhoitajana on päättynyt sen johdosta, että hänet on irtisanottu viran lakkauttamisen vuoksi, ja jonka uudelleen työhön sijoittuminen on iän tai muun syyn vuoksi vaikeaa, suoritetaan erorahaa. Sama koskee soveltuvin osin tuntiopettajaa, sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Viran vakinaiselle haltijalle, jolle on myönnetty eroraha, voidaan harkinnan mukaan lisäksi suorittaa toistuvaa korvausta. Toistuvan korvauksen määrä vahvistetaan harkinnan mukaan kussakin tapauksessa erikseen sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Toistuvan korvauksen määrä ei kuitenkaan saa ylittää kahta kolmasosaa viranhaltijalle viimeksi suoritetusta palkkauksesta.

Edellä 58 d §:ssä tarkoitettuun koulutukseen osoitetulle henkilölle suoritetaan tämän koulutuksen ajalta toistuvaa korvausta.

Asetuksella säädetään, mikä palvelus otetaan huomioon erorahaa ja toistuvaa korvausta myönnettäessä.

Valtiovaraministeriö voi erityisestä syystä myöntää määräämäänsä ajaksi toistuvan korvauksen muullekin kuin 2 momentissa tarkoitettulle viran vakinaiselle haltijalle ja vaikka toistuvan korvauksen myöntämiseen ei olisi asetuksella säädettyjä edellytyksiä.

Erorahaan ja toistuvaan korvaukseen ja niiden myöntämisen edellytyksiin noudatetaan muutoin

Voimassa oleva laki

63 §

Milloin viranhaltija tai tuntiopettaja on syyllistynyt laiminlyöntiin tai rikkomukseen virassaan tai tehtävässään taikka käyttäytynyt sopimattomasti, voidaan häntä rangaista kurinpidollisesti varoituksella taikka erottamalla hänet virantoimituksesta tai tehtävän hoitamisesta enintään kolmen kuukauden ajaksi, jolta ajalta erotettu menettää palkkauksensa ja palkkionsa.

Milloin vakinainen viranhaltija on toiminnallaan tai käyttäytymisellään virassa tai sen ulkopuolella taikka virkatehtäviensä laiminlyömisellä osoittanut, ettei hän ansaitse sitä luottamusta ja kunnioitusta, jota hänen asemansa edellyttää, hänet voidaan kurinpitotoimin panna viralta.

64 §

Lääninhallituksen määräämä viran haltija toimittaa kurinpitoasiassa tutkimuksen ja esittää tutkimuksen tuloksen ja mahdollisen rangaistusvaatimuksen koululautakunnalle, joka asianomaista kuultuaan ratkaisee asian.

Jollei rangaistusvaatimusta ole esitetty neljän kuukauden kuluessa siitä, kun se seikka, joka olisi saattanut antaa aihetta kurinpitomenettelyyn, tuli lääninhallituksen tietoon, katsotaan asia rauenneeksi.

65 §

Sinä aikana kun viranhaltijaa tai tuntiopettajaa vastaan on vireillä syyte yleisessä tuomioistuimessa, ei häntä vastaan samasta syystä saa aloittaa tai jatkaa kurinpitomenettelyä.

Jos tuomioistuin on vapauttanut viranhaltijan tai tuntiopettajan syyteestä, ei kurinpitomenettelyä saa aloittaa tai jatkaa samasta syystä muutoin kuin sellaisen seikan nojalla, jota ei ole katsottava rikokseksi mutta joka voi aiheuttaa kurinpidollisen rankaisemisen.

Ehdotus

soveltuvien osin, mitä valtion virkamiesten osalta on voimassa. Erorahan sekä 2 ja 3 momentissa tarkoitetun toistuvan korvauksen myöntää ja maksaa valtiokonttori valtion varoista.

63 §

Viranhaltijalle ja tuntiopettajalle, joka toimii vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä, voidaan määrätä kurinpitorangeistus. Kurinpitorangeistuksia ovat:

- 1) kirjallinen varoitus;
- 2) virantoimituksesta erottaminen; sekä
- 3) viraltapano.

Virantoimituksesta erottaminen voidaan määrätä enintään kolmeksi kuukaudeksi.

64 §

Lääninhallituksen määräämä *virkamies* toimittaa kurinpitoasiassa tutkimuksen ja esittää tutkimuksen tuloksen ja mahdollisen rangaistusvaatimuksen koululautakunnalle, joka asianomaista kuultuaan ratkaisee asian.

Kurinpitorangeistusta ei saa määrätä, ellei rangaistusvaatimusta ole esitetty yhden vuoden kuluessa siitä, kun se seikka, joka olisi voinut aiheuttaa kurinpitomenettelyn, tuli lääninhallituksen tietoon.

65 §

Kurinpitomenettelyä ei saa panna vireille eikä kurinpitorangeistusta määrätä saman syyn johdosta, josta tuomioistuin on jo tuominnut rangaistukseen tai jonka johdosta nostetusta syyteestä tuomioistuin on vapauttanut viranhaltijan tai tuntiopettajan tai jättänyt hänet rangaistukseen tuomitsematta. Tämän estämättä viranhaltija tai tuntiopettaja voidaan kuitenkin kurinpitomenettelyä noudattaen panna viralta.

Viranhaltijaa tai tuntiopettajaa vastaan ei saa panna vireille kurinpitomenettelyä saman syyn johdosta, josta häntä vastaan on vireillä syyte tuomioistuimessa, niin kauan kuin syyte on tuomioistuimessa vireillä. Jos kurinpitomenettelyn aikana nostetaan tuomioistuimessa syyte saman syyn johdosta, joka on aiheuttanut kurinpitomenettelyn, on kurinpitomenettely keskeytettävä siksi ajaksi, kun syyte on vireillä.

Voimassa oleva laki

Jollei rangaistusvaatimusta kurinpitomenettelyssä ole esitetty kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun tuomioistuimen päätös sai lainvoiman, katsotaan asia rauenneeksi.

Ehdotus

Jollei kurinpitomenettelyä 2 momentissa mainituissa tapauksissa ole pantu vireille tai jatkettu kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun tuomioistuimen päätös sai lainvoiman, raukeaa oikeus kurinpitomenettelyn vireillepanemiseen tai jatkamiseen.

66 §

Ennen virantoimituksesta pidättämistä on viranhaltijalle ja tuntiopettajalle varattava tilaisuus selityksen antamiseen asiassa, jollei virantoimituksesta pidättämistä asian laadun vuoksi ole saatettava voimaan välittömästi.

67 §

Viran väliaikaisen hoitajan ja tuntiopettajan voi koululautakunta vapauttaa virasta tai tehtävän hoitamisesta, milloin siihen harkitaan olevan syytä.

Viran väliaikaisen hoitajan ja tuntiopettajan määräys voidaan myös peruuttaa samassa järjestyksessä kuin se hänelle annetaan.

69 §

Viranhaltija ja tuntiopettaja on velvollinen eroamaan virastaan tai tehtävästään heinäkuun 31 päivänä sinä vuonna, jona hän täyttää 67 vuotta. Lääninhallitus voi kuitenkin koululautakunnan esityksestä pysyttää hänet virassaan tai tehtävässään täysin lukuvuosin enintään kolme vuotta sen jälkeen, jos hän kykenee vielä hoitamaan virkaansa tai tehtävänsä.

Tämän lain 72 §:n 2 momentissa tarkoitettu yleisaineiden aineenopettajan viran haltija on velvollinen eroamaan virastaan heinäkuun 31 päivänä sinä vuonna, jona hän täyttää 60 vuotta, jollei lääninhallitus anna hänelle oikeutta pysyä virassaan pitempään. Asetuksella voidaan säätää, että joissakin muissa rehtorin- ja opettajanviroissa, joiden laatu sitä vaatii, eroamisikä on 1 momentissa säädettyä alempi, ei kuitenkaan alle 55 vuotta.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty, voidaan eroamisiän saavuttanut henkilö ottaa viran väliaikaiseksi hoitajaksi tai tuntiopettajaksi, jos opetuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä vaatii.

67 §

(kumotaan)

69 §

Viranhaltijan ja tuntiopettajan yleinen eroamisikä on 67 vuotta.

Tämän lain 72 §:n 2 momentissa tarkoitettujen yleisaineiden aineenopettajan viran haltijan eroamisikä on kuitenkin 60 vuotta. Asetuksella voidaan säätää, että myös joissakin rehtorin- ja opettajanviroissa, joiden laatu sitä vaatii, eroamisikä on alle yleisen eroamisiän. Eroamiskäyä ei kuitenkaan saa määrätä 55 vuotta alemmaksi.

Viranhaltijan ja tuntiopettajan virkasuhde päättyy ilman irtisanomista heinäkuun 31 päivänä sinä vuonna, jona asianomainen saavuttaa eroamisiän. Lääninhallitus voi kuitenkin koululautakunnan esityksestä oikeuttaa hänet jatka-

Voimassa oleva laki

Jos viranhaltija tai tuntiopettaja on ruumiillisen tai henkisen tilansa vuoksi pysyvästi menettänyt työkykynsä, on hän velvollinen eroamaan edellä säädettyä aikaisemminkin. Jollei hän itse hae eroa, kouluhallitus vapauttaa hänet virasta tai tehtävästä.

Kouluhallitus voi kunnan hakemuksesta asianomaisen viranhaltijan tai tuntiopettajan suostumuksella myöntää hänelle luvan jatkaa viran toimintaa tai tehtävien hoitoa enintään kolmen vuoden määrärajan kerrallaan, jos viran tai tehtävien hoitoa haittaavat esteet, joiden perusteella hänet 62 §:n 2 momentin tai tämän pykälän 4 momentin mukaisesti olisi vapautettava viran toimintakäytöstä, virasta tai tehtävien hoidosta, voidaan poistaa. Tässä tarkoituksessa voidaan palkata avustava henkilö ja käyttää työolosuhteiden järjestelyä, apuvälineitä ja muita vastaavia tukitoimia. Kunnan tulee liittää hakemukseen asiakirjat, joista ilmenevät täysipainoisen viran tai tehtävien hoidon jatkamisen edellytykset sekä selvitys edellä mainituista tukitoimista ja niiden antamista mahdollisuuksista esteiden poistamiseen. Kouluhallitus voi peruuttaa luvan, jos siihen on syytä.

Ehdotus

maan samassa virassa tai tehtävässä täysin lukuvoisin enintään kolme vuotta sen jälkeen, jos hänen on katsottava olevan vielä kykenevä hoitamaan virkaansa tai tehtäväänsä. Virkasuhteen päättymisestä on koululautakunnan annettava todistus.

Sen estämättä, mitä tässä pykälässä on säädetty, voidaan eroamisiään saavuttanut henkilö ottaa viran väliaikaiseksi hoitajaksi tai tuntiopettajaksi, jos opetuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä vaatii.

71 §

Viranhaltija ja tuntiopettaja saa työkyvyttömyyseläkkeen paitsi niissä tapauksissa, joista valtion eläkelaisissa (280/66) on säädetty, myös jos hänet vapautetaan 69 §:n 4 momentin mukaisesti virasta tai tehtävästä.

(2 mom. kumotaan)

73 a §

Peruskoulun vakinaisena viranhaltijana olleella henkilöllä, joka tämän lain mukaan on siirretty kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (202/64) 1 §:ssä tarkoitettuun palvelusuhteeseen ja jolla tämän tai muun kunnallisen palveluksen perusteella on oikeus kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön 3 luvun mukaiseen lisäeläkkeeseen, on oikeus saada tämän lain 71 §:n mukainen vanhuuseläke samasta ajankohdasta lukien kuin hänellä on oikeus saada vanhuuseläke edellä mainitun kunnallisen palveluksen perusteella.

Myönnettäessä 1 momentissa tarkoitettulle henkilölle peruskoulun palveluksen perusteella vanhuuseläke, työkyvyttömyyseläke tai työttömyyseläke, eläke määräytyy valtion eläkelain 10 §:n 2 momenttia soveltaen.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 luku

Peruskoulun kiinteistö ja irtaimisto

78 §

Peruskoulua korvaavan koulun rehtorin ja opettajan toimista, toimenhaltijoista ja tuntiopettajista on soveltuvin osin voimassa, mitä 55 §:n 2 ja 3 momentissa, 58 §:ssä, 59 §:n 1 ja 2 momentissa, 62—67 §:ssä, 69 §:n 1 ja 3—5 momentissa ja 70 §:ssä on säädetty peruskoulun viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista. Koululautakunnalle säädetty tehtävät hoitaa kuitenkin peruskoulua korvaavan koulun johtokunta.

(3 mom. kumotaan)

78 a §

Peruskoulua korvaavan koulun rehtorin ja opettajan toimista, toimenhaltijoista ja tuntiopettajista on soveltuvin osin voimassa, mitä 55 §:n 2 ja 3 momentissa, 56 §:n 1—3 momentissa, 56 a, 56 b, 58 ja 58 a—58 e §:ssä, 59 §:n 1 ja 2 momentissa, 60 a, 62, 62 a—62 g, 63—66 §:ssä, 69 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 70 ja 91 §:ssä on säädetty peruskoulun viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista.

Koululautakunnalle 1 momentissa mainituissa säännöksissä säädetty tehtävät hoitaa peruskoulua korvaavassa koulussa sen johtokunta. Mitä 1 momentissa mainituissa lainkohdissa on säädetty koululautakunnasta, on voimassa peruskoulua korvaavan koulun johtokunnasta. Toimenhaltija voidaan 56 §:n 1 momentin, 56 a §:n 1 momentin ja 56 b §:n nojalla siirtää peruskoulun virkaan vain, jos saman ylläpitäjän peruskoulua korvaavassa koulussa tai yksityisessä lukiossa, sen iltalinjalla tai iltalukiossa ei ole soveltuvaa tointa, johon toimenhaltija voidaan siirtää.

Peruskoulua korvaavan koulun toimenhaltijaa tai tuntiopettajaa koskevan 62 f §:ssä tarkoitetun hakemuksen tekee koulun johtokunta. Peruskoulua korvaavan koulun toimenhaltijan saman ylläpitäjän peruskoulua korvaavan koulun tai yksityisen lukion, sen iltalinjan taikka iltalukion toimeen siirtää toimeen nimittävä johtokunta.

79 §

Sen lisäksi, mitä 78 §:ssä on säädetty, voidaan asetuksella säätää peruskoulua korvaavasta koulusta, sen toimenhaltijoista ja tuntiopettajista, oppilaista sekä muustakin koulun toiminnan järjestämisestä.

Peruskoulua korvaavan koulun johtokunnalle 78 §:n mukaan kuuluva tehtävä voidaan asetuk-

79 §

Sen lisäksi, mitä 78 ja 78 a §:ssä on säädetty, voidaan asetuksella säätää peruskoulua korvaavasta koulusta, sen toimenhaltijoista ja tuntiopettajista, oppilaista sekä muustakin koulun toiminnan järjestämisestä.

Peruskoulua korvaavan koulun johtokunnalle 78 ja 78 a §:n mukaan kuuluva tehtävä voidaan

Voimassa oleva laki

sella tai sen nojalla ohjesäännössä määrätä koulun rehtorin tehtäväksi.

91 §

Milloin kouluhallitus siirtää vakinaisen viranhaltijan toisen kunnan peruskoulun virkaan, korvataan viranhaltijan muuttokustannukset valtion varoista.

Ehdotus

asetuksella tai sen nojalla ohjesäännössä määrätä koulun rehtorin tehtäväksi.

91 §

Milloin vakinainen viranhaltija siirretään tämän lain nojalla muuhun virkaan ja viranhaltija joutuu muuttamaan toiseen kuntaan, korvataan hänen muuttokustannuksensa valtion varoista.

101 §

Jos peruskoulua korvaavan koulun vakinainen tai ylimääräinen opettajan tai rehtorin toimi lakkautetaan peruskoulua korvaavien luokkien asteittaisen lakkaamisen johdosta, menetellään 1 ja 2 momentin mukaisesti.

Edellä 1—4 momentissa tarkoitettu siirto voidaan suorittaa, vaikkei asianomainen henkilö täytä uuden viran tai tehtävän kelpoisuusehtoja, jos hänet katsotaan kykeneväksi virkaa tai tehtävää hoitamaan.

(4 mom. kumotaan)

Edellä 1—3 momentissa tarkoitettu siirto voidaan suorittaa, vaikkei asianomainen henkilö täytä uuden viran tai tehtävän kelpoisuusehtoja, jos hänet katsotaan kykeneväksi virkaa tai tehtävää hoitamaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988.

Jos virka, jonka vakinaisena haltijana viranhaltija on tämän lain voimaan tullessa, lakkaa ennen kuin viisi vuotta on kulunut tämän lain voimaantulosta, viranhaltijaan ei sovelleta 58 d ja 62 g §:ää, vaan häneen sovelletaan edelleen, mitä lakkauspalkasta on voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun viranhaltijaan sovelletaan kuitenkin tämän lain säännöksiä, jos hän ennen sitä päivää, josta lukien virka lakkautetaan, kirjallisesti ilmoittaa kunnanhallitukselle niin haluavansa. Tätä ilmoitusta ei saa peruuttaa.

Kouluhallituksen on pidettävä lakkauspalkalle asetetuista luetteloa, josta heidän ikänsä, tutkintonsa ja aikaisempi virkatoimintansa selviävät.

Lakkauspalkalla oleva viranhaltija on velvolinen ottamaan hänelle tarjotun viran vastaan seuraavan kuukauden 1 päivänä sen jälkeen, kun viran vastaanottamiseen velvoittava päätös on annettu hänelle tiedoksi.

Tämän lain voimaan tullessa lakkauspalkalla olevaan viranhaltijaan ja 2 momentissa mainittuun viranhaltijaan sovelletaan soveltuvin osin valtion virkamieslain voimaansääntöä (756/86) 15 §:n 3 momenttia ja 16 §:ää. Sen lisäksi, mitä mainitun lain 16 §:n 1 momentissa on säädetty valtion virkamieslain soveltamisesta valtion vir-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

kaan nimitetyn tai siirretyn oikeudesta lakkautuspalkkaan, sovelletaan tätä lakia, lukiolakia tai iltalukiolakia viranhaltijaan, joka on nimitetty tai siirretty peruskoulun, lukion, sen iltalinjan tai iltalukion virkaan.

Peruskoulun vakinaisen viranhaltijan sekä peruskoulua korvaavan koulun vakinaisen toimenhaltijan irtisanomisajasta on voimassa, mitä valtion virkamieslain voimaannapolain 30 §:ssä on säädetty vakinaisen virkamiehen irtisanomisajasta.

Tuntiopettajan ja viran tai toimen väliaikaisen hoitajan irtisanomisaika on 14 päivää. Jos koululautakunta tai peruskoulua korvaavan koulun johtokunta irtisanoo tuntiopettajan, on irtisanomisaika kuitenkin yksi kuukausi.

2.

Laki**lukiolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun lukiolain (477/83) 41 § ja 45 §:n 2 momentti, muutetaan 30 §, 36 §:n 1 momentti, 37—39 ja 43 §, 52 §:n 2 momentti ja 53 §,

näistä 43 § sellaisena kuin se on osittain muutettuna 12 päivänä heinäkuuta 1985 annetulla lailla (615/85), sekä

lisätään lakiin uusi 30 a, 30 b, 32 a—32 e, 34 a ja 36 a—36 g §, 40 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, sekä lakiin uusi 46 a ja 58 a § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

30 §

Lukion vakinaiselle viranhaltijalle, jonka virka lakkautetaan, myöntää kunnanhallitus eron hakemusta, jollei se siirrä häntä eroa myöntämättä hänen suostumuksellaan saman kunnan lukion, iltalukion tai peruskoulun virkaan.

Viranhaltija, jolle on 1 momentin mukaisesti myönnetty hakemusta ero, voidaan hänen suostumuksellaan myöhemmin siirtää saman tai muun kunnan lukion, iltalukion tai peruskoulun

30 §

Vakinainen opettaja, jonka virka lakkauteen, on siirrettävä samassa kunnassa avoimna olevaan hänelle soveltuvaan toiseen lukion, sen iltalinjan tai iltalukion opettajanvirkaan. Jollei opettajan virkaa ole avoimna samassa kunnassa, hänet voidaan siirtää vastaavaan virkaan muualle. Asianomaisen opettajan suostumuksella ja sen mukaan kuin asetuksella säädetään, hänet voidaan siirtää myös toisen kunnan lukion, sen iltalinjan tai iltalukion opettajanvirkaan, vaikka omassa kunnassa on hänelle soveltuva opettajanvirka avoimna.

Jos vakinaista opettajaa ei ole voitu siirtää toiseen saman tai muun kunnan lukion, sen iltalinjan tai iltalukion opettajanvirkaan, hänet voidaan suostumuksellaan siirtää kunnan, kun-

Voimassa oleva laki

virkaan. Siirtämisestä saman kunnan koulun virkaan päättää kunnanahallitus ja muun kunnan koulun virkaan kouluhallitus.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut siirrot saadaan tehdä virkaa haettavaksi julistamatta.

Ehdotus

tainliiton tai valtion muun oppilaitoksen taikka kunnan, kuntainliiton tai valtion muuhun hänelle soveltuvaan virkaan.

Jos vakinaista opettajaa ei ole voitu siirtää hänelle soveltuvaan opettajanvirkaan, kouluhallitus voi määrätä hänet hänen suostumuksellaan viran väliaikaisena hoitajana hoitamaan lukion, sen iltalinjan tai iltalukion virkaa sen estämättä, ettei hän täytä virkaan vaadittuja kelpoisuusehtoja.

Mitä edellä tässä pykälässä on säädetty vakinaisesta opettajasta, on soveltuvin osin voimassa vakinaisesta rehtorista, jonka virka on lakkautettu. Vakainainen rehtori siirretään rehtorin virkaan taikka opettajanvirkaan.

30 a §

Vakainainen viranhaltija voidaan siirtää toiseen lukion, sen iltalinjan tai iltalukion virkaan, jota voidaan pitää hänelle sopivana:

1) jos hän ei sairauden, vian tai vamman vuoksi enää kykene asianmukaisesti suorittamaan virkatehtäviään; tai

2) jos siirtämisellä voidaan ehkäistä hänen työkykynsä alenemista tai edistää hänen jo alentuneen työkykynsä palautumista.

Jos vakinaista viranhaltijaa ei ole voitu 1 momentin nojalla siirtää toiseen lukion, sen iltalinjan tai iltalukion virkaan, hänet voidaan suostumuksellaan siirtää kunnan, kuntainliiton tai valtion muun oppilaitoksen taikka kunnan, kuntainliiton tai valtion muuhun hänelle soveltuvaan virkaan.

30 b §

Vakainainen viranhaltija voidaan siirtää toiseen lukion, sen iltalinjan tai iltalukion virkaan myös muusta kuin 30 ja 30 a §:ssä mainitusta, viranhoidollisiin näkökohtiin perustuvasta hyväksyttävästä syystä, jos hän on antanut siirtämiseen suostumuksensa.

32 a §

Kun vakainainen viranhaltija 30, 30 a tai 30 b §:n nojalla siirretään toiseen virkaan, saadaan virka täyttää haettavaksi julistamatta.

Ennen kuin vakinaisen viranhaltijan toiseen virkaan siirtämisestä tehdään päätös, hänelle on varattava tilaisuus asetetussa kohtuullisessa määräajassa tulla kuulluksi.

Viranhaltijan siirtää oman kunnan oppilaitok-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sen virkaan kunnanhallitus. Toisen kunnan, kuntainliiton tai valtion oppilaitoksen virkaan siirtää keskusvirasto, jonka alainen oppilaitos on. Kunnan, kuntainliiton ja valtion muuhun virkaan siirtää nimittävä viranomainen. Jos kunnan tai kuntainliiton virkaan nimittävä viranomainen on lautakunta tai muu kunnanhallituksen tai liittohallituksen alainen viranomainen, viranhaltijan siirtää kuitenkin kunnanhallitus tai liittohallitus.

Milloin kunnanhallitus on 30 a §:n 1 momentin nojalla siirtänyt viranhaltijan, on päätös alistettava lääninhallituksen vahvistettavaksi, jos viranhaltija 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta sitä kirjallisesti vaatii kunnanhallitukselta.

32 b §

Lukion viran vakinaisena haltijana olleen henkilön, joka on irtisanottu lukion viran lakkauttamisen vuoksi, voi asianomainen keskusvirasto nimittää alaisensa oppilaitoksen sellaiseen virkaan, jonka kelpoisuusehdot hän täyttää. Virka saadaan tällöin täyttää sitä haettavaksi julistamatta.

Lukion viran vakinaisena haltijana ollut henkilö saadaan nimittää lukion, sen iltalinjan tai iltalukion virkaan sitä haettavaksi julistamatta, jos:

1) hän saa lukion palveluksen perusteella työkyvyttömyyseläkettä ja hänet ennen eläkeiän saattamista todetaan ansiotyöhön kykeneväksi; tai

2) hän saa lukion palveluksen perusteella työtömyyseläkettä.

32 c §

Kouluhallitus tai ammattikasvatushallitus voi sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään määrätä, että jokin tai joitakin sen alaisen oppilaitoksen avoimia virkoja on jätettävä täyttämättä, kunnes on selvitetty, voidaanko 32 b §:ssä tarkoitettu henkilö siirtää tai nimittää johonkin niistä.

32 d §

Lukion viran vakinaisena haltijana olleelle henkilölle, jonka virka on lakkautettu ja jota ei ole voitu välittömästi siirtää toiseen virkaan, voidaan milloin se uudelleen sijoittamista varten katsotaan asianmukaiseksi ja tarpeelliseksi, järjestää tarkoituksenmukaista jatko- ja täydennyskoulutusta ja tarvittaessa uudelleenkoulutusta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

32 e §

Viranhaltijoita ja tuntiopettajia on kohdeltava virkasuhteessa tasapuolisesti. Viranhaltijaa ja tuntiopettajaa ei saa perusteettomasti asettaa toisiin viranhaltijoihin ja tuntiopettajiin nähden eri asemaan syntyperän, uskonnon, iän, poliittisen tai ammattiyhdistystoiminnan taikka muun näihin verrattavan syyn vuoksi.

Viranhakijaa tai tuntiopettajaksi hakevaa ei saa perusteettomasti asettaa eri asemaan toisiin hakijoihin nähden 1 momentissa mainittujen syiden perusteella.

Sukupuoleen perustuvan syrjinnän kiellosta säädetään naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetussa laissa (609/86).

34 a §

Jos lukion vakinainen viranhaltija tämän lain nojalla on siirretty toiseen päätoimiseen kunnan, kuntainliiton tai valtion virkaan, josta hänen peruspalkkansa, ikälisänsä, palvelulisänsä ja määrävuosikorotuksensa on pienempi kuin hänen entisestä virastaan kulloinkin suoritettava peruspalkka, ikälisä, palvelulisä, määrävuosikorotus ja säännöksiin tai määräyksiin perustuva henkilökohtainen palkanlisä, erotus on suoritettava hänelle peruspalkkaan luettavana henkilökohtaisena lisäpalkkiona.

36 §

Viranhaltijan virkavapauden myöntää koululautakunta.

36 §

Viranhaltijan virkavapauden myöntää koululautakunta. Virkavapaus voidaan myöntää myös osittaisena.

36 a §

Koululautakunta tai vakinainen viranhaltija voi irtisanoa virkasuhteen päättymään irtisanomisan kuluttua. Irtisanominen on tehtävä kirjallisesti.

Koululautakunta ei kuitenkaan saa irtisanoa vakinaista viranhaltijaa, ellei irtisanominen perustu siihen, että:

- 1) asianomainen virka lakkautetaan;
- 2) viranhaltija ei enää kykene asianmukaisesti suorittamaan tehtäviään; tai
- 3) viranhaltija toimii jatkuvasti tai olennaisesti vastoin virkavelvollisuuksiaan taikka jatkuvasti tai olennaisesti laiminlyö niitä.

Edellä 2 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettu syy ei ole ainakaan:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1) sairaus, vika tai vamma, paitsi jos siitä on ollut seurauksena viranhaltijan työkyvyn olennainen ja pysyvä heikentyminen ja viranhaltijalla on sen perusteella oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen;

2) raskaus ja synnytys;

3) osallistuminen viranhaltijayhdistyksen päätöksen perusteella yhdistyksen toimeenpanemaan työtaistelutoimenpiteeseen; eikä

4) viranhaltijan poliittiset, uskonnolliset tai muut mielipiteet eikä osallistuminen yhteiskunnalliseen tai yhdistystoimintaa.

Koululautakunta ei myöskään saa irtisanoa viranhaltijaa aikana, joksi hänelle on myönnetty virkavapautta raskauden ja synnytyksen vuoksi eikä myöskään, saatuaan tietää viranhaltijan olevan raskaana, irtisanoa virkasuhdetta päättymään sanotun virkavapauden alkaessa tai aikana.

36 b §

Koululautakunta tai tuntiopettaja voi irtisanoa virkasuhteen päättymään irtisanomisajan kuluttua.

Koululautakunta voi irtisanoa tuntiopettajan, kun siihen on syytä.

Määrääjäksi otetun tuntiopettajan virkasuhde päättyy ilman irtisanomista, kun määräaika on kulunut loppuun, jollei virkasuhde irtisanomisen johdosta ole päättynyt sitä ennen.

36 c §

Koululautakunta tai viran väliaikainen hoitaja voi irtisanoa virkasuhteen päättymään irtisanomisajan kuluttua.

Koululautakunta voi, sen estämättä mitä irtisanomisen perusteista on 36 a §:ssä säädetty, irtisanoa viran väliaikaisen hoitajan, kun siihen on syytä.

Määrääjäksi otetun viran väliaikaisen hoitajan virkasuhde päättyy ilman irtisanomista, kun määräaika on kulunut loppuun, jollei virkasuhde irtisanomisen johdosta ole päättynyt sitä ennen.

36 d §

Ennen kuin viranhaltija tai tuntiopettaja irtisanoaan, hänelle on varattava tilaisuus selityksen antamiseen asiassa.

Koululautakunta voi ennen irtisanomisajan loppuun kulumista peruuttaa irtisanomisen, jos viranhaltija tai tuntiopettaja antaa siihen suostumuksen. Viranhaltija tai tuntiopettaja ei saa

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

peruuttaa irtisanoutumistaan, ellei koululautakunta anna siihen suostumusta.

Viranhaltijan ja tuntiopettajan irtisanoutumisesta on koululautakunnan annettava hänelle todistus.

36 e §

Asianomaisen pääluottamusmiehen tai luottamusmiehen kuulemisesta, ennen kuin viranhaltijan toiseen virkaan siirtämisestä tai viranhaltijan tai tuntiopettajan irtisanomisesta taikka viran-toimituksesta pidättämisestä tehdään päätös, säädetään asetuksella.

36 f §

Kouluhallitus voi kunnan hakemuksesta asianomaisen vakinaisen viranhaltijan suostumuksella enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan antaa luvan viranhaltijaa avustavan henkilön ottamiseen, jos tämän avulla sekä työolosuhteiden järjestelyllä, apuvälineillä ja muilla vastaavilla tukitoimilla voidaan poistaa viran tai tehtävien hoitoa häiritsevät esteet, jotka johtuvat viranhaltijan työkyvyn olennaisesta ja pysyvästä heikentymisestä ja joiden vuoksi hän olisi irtisanottavissa 36 a §:n 2 momentin perusteella.

Mitä 1 momentissa on säädetty, koskee soveltuvin osin viran väliaikaista hoitajaa ja tuntiopettajaa.

Kunnan tulee liittää 1 momentissa mainittuun hakemukseen asiakirjat, joista ilmenevät täysipainoisen viran tai tehtävien hoidon jatkamisen edellytykset sekä selvitys edellä mainituista tukitoimista ja niiden antamista mahdollisuuksista esteiden poistamiseen. Kouluhallitus voi peruuttaa luvan, jo siihen on syytä.

36 g §

Viranhaltijalle, jonka pitkäaikainen palvelus rehtorina tai opettajana on päättynyt sen johdosta, että hänet on irtisanottu viran lakkautumisen vuoksi, ja jonka uudelleen työhön sijoittuminen on iän tai muun syyn vuoksi vaikeaa, suoritetaan erorahaa. Sama koskee soveltuvin osin tuntiopettajaa, sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Viran vakinaiselle haltijalle, jolle on myönnetty eroraha, voidaan harkinnan mukaan lisäksi suorittaa toistuvaa korvausta. Toistuvan korvauksen määrä vahvistetaan harkinnan mukaan kussakin tapauksessa erikseen sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Toistuvan korvauksen määrä

Voimassa oleva laki

37 §

Milloin viranhaltija tai tuntiopettaja on syyllistynyt laiminlyötiin tai rikkomukseen virassaan tai tehtävässään taikka käyttäytynyt sopimattomasti, voidaan häntä rangaista kurinpidollisesti varoituksella taikka erottamalla hänet virantoimituksesta tai tehtävän hoitamisesta enintään kolmen kuukauden ajaksi, jolta ajalta erotettu menettää palkkauksensa ja palkkionsa.

Milloin vakinainen viranhaltija on toiminnallaan tai käyttäytymisellään virassa tai sen ulkopuolella taikka virkatehtäviensä laiminlyömisellä osoittanut, ettei hän ansaitse sitä luottamusta ja kunnioitusta, jota hänen asemansa edellyttää, hänet voidaan kurinpitotoimin panna viralta.

38 §

Lääninhallituksen määräämä viran haltija toimittaa kurinpitoasiassa tutkimuksen ja esittää tutkimuksen tuloksen ja mahdollisen rangaistusvaatimuksen koululautakunnalle, joka asianomaista kuultuaan ratkaisee asian.

Jollei rangaistusvaatimusta ole esitetty neljän kuukauden kuluessa siitä, kun se seikka, joka olisi saattanut antaa aiheutta kurinpitomenettelyyn, tuli lääninhallituksen tietoon, katsotaan asia rauenneeksi.

39 §

Sinä aikana kun viranhaltija tai tuntiopettajaa vastaan on vireillä syyte yleisessä tuomioistuimes-

Ehdotus

ei kuitenkaan saa ylittää kahta kolmasosaa viranhaltijalle viimeksi suoritetusta palkkauksesta.

Edellä 32 d §:ssä tarkoitettuun koulutukseen osoitetulle henkilölle suoritetaan tämän koulutuksen ajalta toistuvaa korvausta.

Asetuksella säädetään, mikä palvelus otetaan huomioon erorahaa ja toistuvaa korvausta myönnettäessä.

Valtiovarainministeriö voi erityisestä syystä myöntää määräämään ajaksi toistuvan korvauksen muullekin kuin 2 momentissa tarkoitettulle viran vakinaiselle haltijalle ja vaikka toistuvan korvauksen myöntämiseen ei olisi asetuksella säädettyjä edellytyksiä.

Erorahaan ja toistuvaan korvaukseen ja niiden myöntämisen edellytyksiin noudatetaan muutoin soveltuvin osin, mitä valtion virkamiesten osalta on voimassa. Erorahan sekä 2 ja 3 momentissa tarkoitetun toistuvan korvauksen myöntää ja maksaa valtiokonttori valtion varoista.

37 §

Viranhaltijalle ja tuntiopettajalle, joka toimii vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä voidaan määrätä kurinpitorangeistus. Kurinpitorangeistuksia ovat:

- 1) kirjallinen varoitus;
- 2) virantoimituksesta erottaminen; sekä
- 3) viraltapano.

Virantoimituksesta erottaminen voidaan määrätä enintään kolmeksi kuukaudeksi.

38 §

Lääninhallituksen määräämä *virkamies* toimittaa kurinpitoasiassa tutkimuksen ja esittää tutkimuksen tuloksen ja mahdollisen rangaistusvaatimuksen koululautakunnalle, joka asianomaista kuultuaan ratkaisee asian.

Kurinpitorangeistusta ei saa määrätä, ellei rangaistusvaatimusta ole esitetty yhden vuoden kuluessa siitä, kun se seikka, joka olisi voinut aiheuttaa kurinpitomenettelyn, tuli lääninhallituksen tietoon.

39 §

Kurinpitomenettelyä ei saa panna vireille eikä kurinpitorangeistusta määrätä saman syyn joh-

Voimassa oleva laki

sa, ei häntä vastaan samasta syystä saa aloittaa tai jatkaa kurinpitomenettelyä.

Jos tuomioistuim on vapauttanut viranhaltijan tai tuntiopettajan syyteestä, ei kurinpitomenettelyä saa aloittaa tai jatkaa samasta syystä muutoin kuin sellaisen seikan nojalla, jota ei ole katsottava rikokseksi mutta joka voi aiheuttaa kurinpidollisen rankaisemisen.

Jollei rangaistusvaatimusta kurinpitomenettelyssä ole esitetty kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun tuomioistuimen päätös sai lainvoiman, katsotaan asia rauenneeksi.

40 §

41 §
Viran väliaikaisen hoitajan ja tuntiopettajan voi koululautakunta vapauttaa virasta tai tehtävän hoitamisesta, milloin siihen harkitaan olevan syytä.

Viran väliaikaisen hoitajan ja tuntiopettajan määräys voidaan myös peruuttaa samassa järjestyksessä kuin se hänelle annetaan.

43 §

Viranhaltija ja tuntiopettaja on velvollinen eroamaan virastaan tai tehtävästään heinäkuun 31 päivänä sinä vuonna, jona hän täyttää 67 vuotta. Läänihallitus voi kuitenkin koululautakunnan esityksestä pysyttää hänet virassaan tai tehtävässään täysin lukuvuosin enintään kolme vuotta sen jälkeen, jos hän kykenee vielä hoitamaan virkaansa tai tehtävänsä.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on säädetty, voidaan eroamisiän saavuttanut henkilö ottaa viran väliaikaiseksi hoitajaksi tai tuntiopettajaksi,

Ehdotus

dosta, josta tuomioistuim on jo tuominnut rangaistukseen tai jonka johdosta nostetusta syyteestä tuomioistuim on vapauttanut viranhaltijan tai tuntiopettajan tai jättänyt hänet rangaistukseen tuomitsematta. Tämän estämättä viranhaltija tai tuntiopettaja voidaan kuitenkin kurinpitomenettelyä noudattaen panna viralta.

Viranhaltijaa tai tuntiopettajaa vastaan ei saa panna vireille kurinpitomenettelyä saman syyn johdosta, josta häntä vastaan on vireillä syyte tuomioistuimessa, niin kauan kuin syyte on tuomioistuimessa vireillä. Jos kurinpitomenettelyn aikana nostetaan tuomioistuimessa syyte saman syyn johdosta, joka on aiheuttanut kurinpitomenettelyn, on kurinpitomenettely keskeytettävä siksi ajaksi, kun syyte on vireillä.

Jollei kurinpitomenettelyä 2 momentissa mainituissa tapauksissa ole pantu vireille tai jatkettu kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun tuomioistuimen päätös sai lainvoiman, raukeaa oikeus kurinpitomenettelyn vireillepanemiseen tai jatkamiseen.

Ennen virantoimituksesta pidättämistä on viranhaltijalle ja tuntiopettajalle varattava tilaisuus selityksen antamiseen asiassa, jollei virantoimituksesta pidättämistä asian laadun vuoksi ole saatettava voimaan välittömästi.

41 §
(kumotaan)

43 §
Viranhaltijan ja tuntiopettajan yleinen eroamisikä on 67 vuotta.

Viranhaltijan ja tuntiopettajan virkasuhde päättyy ilman irtisanomista heinäkuun 31 päivänä sinä vuonna, jona asianomainen saavuttaa

Voimassa oleva laki

jos opetuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä vaatii.

Jos viranhaltija tai tuntiopettaja on ruumiillisen tai henkisen tilansa vuoksi pysyvästi menettänyt työkykynsä, on hän velvollinen eroamaan edellä säädettyä aikaisemminkin. Jollei hän itse hae eroa, kouluhallitus vapauttaa hänet virasta tai tehtävästä.

Kouluhallitus voi kunnan hakemuksesta asianomaisen viranhaltijan tai tuntiopettajan suostumuksella myöntää hänelle luvan jatkaa viran-toimitusta tai tehtävien hoitoa enintään kolmen vuoden määräajan kerrallaan, jos viran tai tehtävien hoitoa haittaavat esteet, joiden perusteella hänet 36 §:n 2 momentin tai tämän pykälän 3 momentin mukaisesti olisi vapautettava viran-toimituksesta, virasta tai tehtävien hoidosta, voidaan poistaa. Tässä tarkoituksessa voidaan palkata avustava henkilö tai käyttää työolosuhteiden järjestelyä, apuvälineitä ja muita vastaavia tukitoimia. Kunnan tulee liittää hakemukseen asiakirjat, joista ilmenevät täysipainoisen viran tai tehtävien hoidon jatkamisen edellytykset sekä selvitys edellä mainituista tukitoimista ja niiden antamista mahdollisuuksista esteiden poistamiseen. Kouluhallitus voi peruuttaa luvan, jos siihen on syytä.

Ehdotus

eroamisiään. Lääninhallitus voi kuitenkin koululautakunnan esityksestä oikeuttaa hänet jatkaamaan samassa virassa tai tehtävässä täysin lukuvoisin enintään kolme vuotta sen jälkeen, jos hänen on katsottava olevan vielä kykenevä hoitamaan virkaansa tai tehtäväänsä. Virkasuhteen päättymisestä on koululautakunnan annettava todistus.

Sen estämättä, mitä tässä pykälässä on säädetty, voidaan eroamisiään saavuttanut henkilö ottaa viran väliaikaiseksi hoitajaksi tai tuntiopettajaksi, jos opetuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä vaatii.

45 §

Viranhaltija ja tuntiopettaja saa työkyvyttömyyseläkkeen paitsi niissä tapauksissa, joista valtion eläkelaisissa (280/66) on säädetty myös jos hänet vapautetaan 43 §:n 3 momentin mukaisesti virasta tai tehtävästä.

(2 mom. kumotaan)

46 a §

Lukion vakinaisena viranhaltijana olleella henkilöllä, joka tämän lain mukaan on siirretty kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (202/64) 1 §:ssä tarkoitettuun palvelussuhteeseen ja jolla tämän tai muun kunnallisen palveluksen perusteella on oikeus kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön 3 luvun mukaiseen lisäeläkkeeseen, on oikeus saada tämän lain 45 §:n mukainen vanhuuseläke samasta ajankoh-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

dasta lukien kuin hänellä on oikeus saada vanhuuseläke edellä mainitun kunnallisen palveluksen perusteella.

Myönnettäessä 1 momentissa tarkoitetulle henkilölle lukion palveluksen perusteella vanhuuseläke, työkyvyttömyyseläke tai työttömyyseläke, eläke määräytyy valtion eläkelain 10 §:n 2 momenttia soveltaen.

6 luku

Lukion kiinteistö ja irtaimisto

52 §

Mitä 2, 3 ja 8—10 §:ssä, 11 §:n 1 ja 3 momentissa, 12—25, 47, 48, 56—58, 60 ja 69 §:ssä on säädetty, on vastaavasti voimassa yksityisestä lukiosta sekä sen oppilaista. Koululautakunnalle säädetyt tehtävät hoitaa kuitenkin yksityisen lukion johtokunta.

53 §

Yksityisen lukion rehtorin ja opettajan toimista, toimenhaltijoista ja tuntiopettajista on soveltuvin osin voimassa, mitä 29 §:n 2 ja 3 momentissa, 32, 33, 36—41, 43, 44 ja 55 §:ssä on säädetty lukion viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista. Koululautakunnalle säädetyt tehtävät hoitaa kuitenkin yksityisen lukion johtokunta.

53 §

Yksityisen lukion rehtorin ja opettajan toimista, toimenhaltijoista ja tuntiopettajista on soveltuvin osin voimassa, mitä 29 §:n 2 ja 3 momentissa, 30, 30 a, 30 b, 32, 32 a—32 e, 33, 34 a, 36, 36 a—36 g, 37—40, 43, 44 ja 58 a §:ssä on säädetty lukion viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista.

Koululautakunnalle 1 momentissa mainituissa säännöksissä säädetyt tehtävät hoitaa yksityisessä lukiossa johtokunta. Mitä 1 momentissa mainituissa lainkohdissa on säädetty koululautakunnasta, on voimassa yksityisen lukion johtokunnasta. Toimenhaltija voidaan 30 §:n 1 momentin, 30 a §:n 1 momentin ja 30 b §:n nojalla siirtää lukion, sen iltalinjan tai iltalukion virkaan vain, jos saman ylläpitäjän yksityisessä lukiossa, sen iltalinjalla tai iltalukiassa taikka peruskoulua korvaavassa koulussa ei ole soveltuvaa tointa, johon toimenhaltija voidaan siirtää.

Yksityisen lukion toimenhaltijaa tai tuntiopettajaa koskevan 36 f §:ssä tarkoitetun hakemuksen tekee yksityisen lukion johtokunta. Yksityisen lukion toimenhaltijan saman ylläpitäjän yksityisen lukion, sen iltalinjan, iltalukion taikka peruskoulua korvaavan koulun toimeen siirtää toimeen nimittävä johtokunta.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

58 a §

Milloin vakinainen viranhaltija siirretään tämän lain nojalla muuhun virkaan ja viranhaltija joutuu muuttamaan toiseen kuntaan, korvataan hänen muuttokustannuksensa valtion varoista.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988.

Lukion vakinaisen viranhaltijan sekä yksityisen lukion vakinaisen toimenhaltijan irtisanomisajasta on voimassa, mitä valtion virkamieslain voimaanpanolain (756/86) 30 §:ssä on säädetty vakinaisen virkamiehen irtisanomisajasta.

Tuntiopettajan ja viran tai toimen väliaikaisen hoitajan irtisanomisaika on 14 päivää. Jos koululautakunta tai yksityisen lukion johtokunta irtisanoo tuntiopettajan, on irtisanomisaika kuitenkin yksi kuukausi.

3.

Laki**iltalukiolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun iltalukiolain (478/83) 18 § ja 21 §:n 1 ja 2 momentti sekä

lisätään 21 §:ään uusi 3 ja 4 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

18 §

Iltalukion viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista on vastaavasti voimassa, mitä lukion viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista on säädetty lukiolain 29—46 ja 67 §:ssä.

18 §

Iltalukion viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista on vastaavasti voimassa, mitä lukion viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista on säädetty lukiolain 29, 30, 30 a, 30 b, 31, 32, 32 a—32 e, 33, 34, 34 a, 35, 36, 36 a—36 g, 37—46, 46 a, 58 a ja 67 §:ssä.

21 §

Yksityisestä iltalukiosta on vastaavasti voimassa, mitä tämän lain 2, 3 ja 7—15 §:ssä, 16 §:n 2 momentissa, 22 ja 23 §:ssä, 28 §:n 1 momentissa ja 30 §:ssä sekä lukiolain 8—10 §:ssä, 11 §:n 1 ja 3 momentissa, 12 ja 13 §:ssä, 52 §:n 1 momentissa ja 54 §:ssä on säädetty. Koululautakunnalle säädetty tehtävät hoitaa kuitenkin yksityisen iltalukion johtokunta.

21 §

Yksityisestä iltalukiosta on vastaavasti voimassa, mitä tämän lain 2, 3 ja 7—15 §:ssä, 16 §:n 2 momentissa, 22 ja 23 §:ssä, 28 §:n 1 momentissa ja 30 §:ssä sekä lukiolain 8—10 §:ssä, 11 §:n 1 ja 3 momentissa, 12 ja 13 §:ssä, 52 §:n 1 momentissa ja 54 §:ssä on säädetty.

Voimassa oleva laki

Yksityisen iltalukion toimista, toimenhaltijoista ja tuntiopettajista on soveltuvin osin voimassa, mitä lukiolain 29 §:n 2 ja 3 momentissa, 32, 33, 36—41, 43 ja 44 §:ssä on säädetty lukion viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista. Yksityisen iltalukion, yksityisen lukion ja peruskoulua korvaavan koulun yhteisen rehtorin virasta on soveltuvin osin voimassa, mitä peruskoululain (476/83) 78 §:n 5 momentissa on säädetty. *Koululautakunnalle säädetyt tehtävät hoitaa kuitenkin yksityisen iltalukion johtokunta.*

Ehdotus

Yksityisen iltalukion toimista, toimenhaltijoista ja tuntiopettajista on soveltuvin osin voimassa, mitä lukiolain 29 §:n 2 ja 3 momentissa, 30, 30 a, 30 b, 32, 32 a—32 e, 33, 34 a, 36, 36 a—36 g, 37—40, 43, 44 ja 58 a §:ssä on säädetty lukion viroista, viranhaltijoista ja tuntiopettajista. Yksityisen iltalukion, yksityisen lukion ja peruskoulua korvaavan koulun yhteisen rehtorin virasta on soveltuvin osin voimassa, mitä peruskoululain (476/83) 78 §:n 5 momentissa on säädetty.

Koululautakunnalle 1 ja 2 momentissa mainituissa säännöksissä säädetyt tehtävät hoitaa yksityisen iltalukion johtokunta. Mitä 1 ja 2 momentissa mainituissa lainkohdissa on säädetty koululautakunnasta, on voimassa yksityisen iltalukion johtokunnasta. Toimenhaltija voidaan lukiolain 30 §:n 1 momentin, 30 a §:n 1 momentin ja 30 b §:n nojalla siirtää iltalukion, lukion tai sen iltalinjan virkaan vain, jos saman ylläpitäjän yksityisessä iltalukiossa, lukiossa, sen iltalinjalla tai peruskoulua korvaavassa koulussa ei ole soveltuvaa tointa, johon toimenhaltija voidaan siirtää.

Yksityisen iltalukion toimenhaltijaa tai tuntiopettajaa koskevaa lukiolain 36 f §:ssä tarkoitettua hakemuksen tekee yksityisen iltalukion johtokunta. Yksityisen iltalukion toimenhaltijan siirtää saman ylläpitäjän yksityisen iltalukion, lukion, sen iltalinjan tai peruskoulua korvaavan koulun toimeen johtokunta, joka nimittää toimeen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988.

Ilталukion ja kunnan lukion iltalinjan vakinaisen viranhaltijan sekä yksityisen iltalukion ja yksityisen lukion iltalinjan vakinaisen toimenhaltijan irtisanomisajasta on voimassa, mitä valtion virkamieslain voimaannpanolain (756/86) 30 §:ssä on säädetty vakinaisen virkamiehen irtisanomisajasta.

Tuntiopettajan ja vähintään viideksi kuukaudeksi otetun viran tai toimen väliaikaisen hoitajan irtisanomisaika on 14 päivää. Jos koululautakunta tai yksityisen iltalukion taikka yksityisen lukion johtokunta irtisanoo tuntiopettajan, on irtisanomisaika kuitenkin yksi kuukausi.

4.

Laki

kouluhallituksesta ja sen alaisesta piirihallinnosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään kouluhallituksesta ja sen alaisesta piirihallinnosta 30 päivänä elokuuta 1968 annettuun lakiin (534/68) uusi näin kuuluva 5 a §:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 a §

Käsiteltäessä kouluhallituksen istunnossa peruskoulun tai kunnan lukion, sen iltalinjan tai iltalukion viranhaltijan tai tuntiopettajan taikka peruskoulua korvaavan koulun tai yksityisen lukion, sen iltalinjan tai iltalukion toimenhaltijan tai tuntiopettajan irtisanomista, siirtämistä tai kurinpitoa koskevaa valitusta, asian käsittelemiseen ottavat osaa, sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään, kaksi kuntien keskusjärjestöjen ja kaksi opettajien edustavimman järjestön esityksestä nimitettyjä jäsentä. Kullekin jäsenelle nimitetään henkilökohtainen varajäsen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988.